

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní
a pedagogická ■

KVALITA ŽIVOTA V OKRESE ČESKÁ LÍPA. HOLISTICKÝ PŘÍSTUP.

Bakalářská práce

Studijní program: B1301 – Geografie
Studijní obor: 1301R022 – Aplikovaná geografie
Autor práce: **Tereza Cingelová**
Vedoucí práce: RNDr. František Murgaš, Ph.D.

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Tereza Cingelová**
Osobní číslo: **P13000299**
Studijní program: **B1301 Geografie**
Studijní obor: **Aplikovaná geografie**
Název tématu: **Kvalita života v okrese Česká Lípa. Holistický přístup.**
Zadávající katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Koncept kvality života
2. Sociogeografická charakteristika vybraného území
3. Dotazníkové šetření
4. Sběr a zpracování sekundárních dat
5. Analýza a interpretace výsledků

CÍLE:

Holistické hodnocení kvality života podle dotazníkového šetření a sekundárních dat v okrese Česká Lípa. Analýza a explanace dosažených výsledků.

Rozsah grafických prací: **dle potřeby**
Rozsah pracovní zprávy: **cca 45 stran**
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**
Seznam odborné literatury:

ARISTOTELÉS, 2009. Etika Níkomachova, 3. nezměn. vyd. Praha: Rezek. ISBN 978-80-86027-29-6.

GURKOVÁ, E., 2011. Hodnocení kvality života: pro klinickou praxi a ošetrovatelský výzkum. 1. vyd. Praha: Grada, ISBN 978-802-4736-259.

HEŘMANOVÁ, E., 2012. Koncepty, teorie a měření kvality života. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON), ISBN 978-80-7419-106-0.

MURGAŠ, F., 2012. Prostorová dimenze kvality života. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 1. vyd. ISBN 978-80-7372-931-8.

PHILLIPS, D.: 2006. Quality of Life: Concept, policy and practice, Routledge, New York, ISBN 0-415-32355-X

RAPLEY, Ma., 2003, Quality of life research: a critical introduction. SAGE Publications, California, ISBN 978-0-7619-5457-6

Vedoucí bakalářské práce: **RNDr. František Murgaš, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání bakalářské práce: **13. října 2014**
Termín odevzdání bakalářské práce: **4. května 2015**

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

doc. RNDr. Branislav Nižnanský, CSc.
vedoucí katedry

dne

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum: 30.4.2015

Podpis:

Poděkování

Chtěla bych poděkovat panu RNDr. Františku Murgašovi, Ph.D. za cenné rady, odborné připomínky, vstřícnost a ochotu během tvorby této bakalářské práce.

Dále bych ráda poděkovala své rodině za obrovskou podporu a trpělivost během celého studia.

Anotace

Cílem této bakalářské práce je porozumění, charakteristika pojmu kvalita života a holistický přístup k ní, na příkladě okresu Česká Lípa. Za pomoci odborné literatury budou v první části popsány především definice, historie pojmu, jeho porozumění v geografii a měření kvality života. V další části bude charakterizován okres Česká Lípa a zaměření na geografickou a demografickou charakteristiku. Následující kapitoly budou popisovat prostorovou a subjektivní dimenzi kvality života, přičemž prostorová dimenze kvality života bude vyjádřena pomocí indikátorů zlatého standardu kvality života a k jejímu zpracování budou použita data z Českého statistického úřadu. Pro zjištění subjektivní dimenze kvality života bude použit dotazník a stanoveny hypotézy. Tato práce bude také obsahovat mapové výstupy, a to celkové kvality života v okresech České republiky a mapu jednotlivých hodnot z vybraných indikátorů.

Klíčová slova

Kvalita života, subjektivní dimenze, prostorová dimenze, okres Česká Lípa, holistický přístup, zlatý standard kvality života, indikátor.

Annotation

The goal of this thesis is the understanding and characteristics of the concept of the Quality of Life and holistic approach to it, on the example of district of Česká Lípa. The first part of this thesis describes the definitions, history and most current approach to the quality of life as described in the expert literature. The region of Česká Lípa will be described in the second part with focus on its' geographical and demographical attributes. Following chapters will analyze the selected region of Česká Lípa in regards of the Quality of Life in objective and subjective dimensions. The objective findings regarding this region will be made of the statistical indicators and quantitative analysis of the data from Czech Statistical Office. For the part where subjective dimension of the Quality of Life in the Česká Lípa region is analyzed the survey and hypothesis will be elaborated and processed. This thesis will also include map of the overall Quality of Life in the Czech Republic and a map of specifically selected comparable indicators.

Key Words

Quality of life, subjective dimensions, objective dimensions, region of Česká Lípa, holistic approach, the gold standard of quality of life, indicator.

Obsah

Úvod.....	12
Hypotézy.....	13
1. Koncept kvality života.....	15
1.1 O čem hovoříme, když mluvíme o pojmu kvalita života.....	18
1.2 Definice.....	19
1.3 Počátky a vývoj.....	20
1.4 Chápání kvality života	21
1.5 Geografický kontext kvality života	22
1.6 Zlatý standard kvality života	23
2. Měření kvality života.....	25
3. Holistické hodnocení kvality života v okrese Česká Lípa.....	26
3.1 Socioekonomická charakteristika okresu	27
3.2 Osobní dimenze kvality života	29
3.3 Objektivní dimenze kvality života.....	30
3.4 Syntéza poznatků	31
3.5 Hodnocení osobní dimenze.....	32
3.6 Hodnocení prostorové dimenze	43
4. Celkové hodnocení kvality života v okresech ČR.....	48
4.1 Hodnocení prostorové diferenciaci kvality života jinými autory.....	54
5. Závěr.....	55
6. Použitá literatura.....	56
7. Internetové zdroje	57
8. Seznam příloh.....	59
9. Přílohy	7

Seznam použitých zkratk

- HDP – Hrubý domácí produkt
- HDI - Human Development Index (Index lidského rozvoje)
- HRQoL – Healthy Related Quality of Life – kvalita života související se zdravím
- QOL – Quality of Life (Kvalita života)
- WHO – World Health Organization (Světová zdravotnická organizace)
- WHOQOL – (Skupina pro kvalitu života Světové zdravotnické organizace)

Slovník pojmů

- Dichotomický – dělení na dvě části
- Koncept – pojetí, pojem
- Multidisciplinarita - spolupráce více vědních oborů
- Prosperita – bohatství
- Holistický – celostní (řecky „holos“)
- Paradigma – soubor předpokladů
- Diferenciace – rozlišení
- Heterogenita – různorodost
- Kvalita života – stav společenského blahobytu jednotlivců nebo skupin, tak jak je vnímají nebo jak je zjištěn měřitelnými ukazateli. Většina studií kvality života se zaměřuje na aspekty podmínek pro život. Geografické výzkumy se soustředí především na mapování indikátorů o obyvatelstvu definované oblasti, nelze se však nedotazovat na jejich odolnost vůči ekologickým chybám. (The Dictionary of Human Geography, 2001)

Seznam tabulek a grafů, obrázků a otázek

Obr. 1 Čtyři kvality života podle Veenhovena

Obr. 2 Model Kvality života podle Felce a Perryho

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v okrese Česká Lípa

Graf 2 Věková pyramida

Tab. 1 Věkové rozdělení podle mužů a žen

Tab. 2 Rozdělení

Tab. 3 Spokojenost se životem

Tab. 4 Dlouhodobý vztah, jeho druh a spokojenost ve vztahu

Tab. 5 Zdraví

Tab. 6 Zaměstnanost

Tab. 7 Vztahy na pracovišti v %

Tab. 8 Děti a plánování dětí

Tab. 9 Důvěra

Tab. 10 Přátelství

Tab. 11 Bydliště a prosperita

Tab. 12 Bezpečnost

Tab. 13 Kvalita života

Tab. 14 Věk

Tab. 15 Pohlaví

Tab. 16 Vzdělání

Tab. 17 Vztahy

Tab. 18 Spokojenost ve vztahu

Tab. 19 Rodinný život

Tab. 20 Pocit zdraví

Tab. 21 Zaměstnání

Tab. 22 Dobrá přátelství

Tab. 23 Bydlení

Tab. 24 Finanční situace

Tab. 25 Pocit bezpečí

Tab. 26 Porodnost a úmrtnost / 1 000 obyvatel

Tab. 27 Počet sňatků a rozvodů / 1000 obyvatel

Tab. 28 Počet sebevražd

Tab. 29 Vzdělanostní struktura

Tab. 30 Střední délka života

Tab. 31 Míra registrované nezaměstnanosti

Tab. 32 Dárcovství krve

Tab. 33 Emise základních znečišťujících látek

Tab. 34 Trestní činy celkem

Tab. 35 Indikátory

Mapa 1 Kvalita života v okresech České republiky

Úvod

Ve své bakalářské práci se budu zabývat hodnocením kvality života v okrese Česká Lípa. Protože jsem zvolila holistický přístup, je mým cílem postihnout kvalitu života jako celek. Pokusím se popsat koncept kvality života a její definice, které nejsou jednoznačně shodné ani pro své vlastní vědní obory. V této práci také stručně charakterizují historii pojmu kvalita života a dále také jeho chápání a měření. Protože kvalita života má zastoupení v různých vědních disciplínách, považuji za důležité zmínit kvalitu života z pohledu geografie. Dalším krokem je charakteristika okresu Česká Lípa, ke kterému se také budou vztahovat praktické části, kterými jsou hodnocení subjektivní a prostorové dimenze kvality života. Subjektivní dimenze kvality života je hodnocena pomocí dotazníkového šetření v území.

Hodnocení kvality života zmíněného okresu, jsem si vybrala z důvodu, že v tomto okrese žiji a chtěla jsem tak zjistit, jaká bude kvalita života v tomto území. Zajímá mě, jaký bude rozdíl mezi hodnocení respondentů, kteří v tomto okrese žijí a mezi hodnocení, které bude stanoveno na základě výpočtu dat. Z důvodu absence mne dostupných prací se stejným, nebo alespoň podobným tématem, nemám možnost porovnat výsledky svého průzkumu subjektivní dimenze s jinými. Řešením bude vytvoření několika hypotéz, které na základě průzkumu potvrdím nebo vyvrátím.

Prostorová dimenze kvality života vychází z předem určených dat, z Českého statistického úřadu, které zhodnotím pomocí zvolených indikátorů v různém časovém období, a jednotlivé výsledky zpracuji do tabulek. Tuto dimenzi kvality života zpracuji nejen za vybraný okres, ale také za všechny ostatní okresy České republiky, díky čemuž bude možné porovnat výsledky s pracemi Krejčíkové (In Murgaš, 2014) a Murgaše (2015). Své výsledky kvality života uvedu v tabulce a celkovou kvalitu života v okresech ČR vyjádřím pomocí mapy. Jednotlivé výsledky daných indikátorů budou také zpracovány do map, které budou barevně vyjádřeny pomocí kartogramu.

Hypotézy

Před samotným vyhodnocením dotazníků jsem stanovila čtrnáct hypotéz, které se později pokusím potvrdit nebo vyvrátit. Pro přehlednost jsem zvolila číslování hypotéz H 1 – H 14.

H 1: Celkové hodnocení subjektivní kvality života, na bodové stupnici od 0 – 10 bude v průměru 6 bodů. Domnívám se, že celková kvalita života bude lehce nadprůměrná.

H 2: U druhé hypotézy očekávám vyšší kvalitu života u lidí ve věku 29 - 39 let. Důvodem může být založení vlastní rodiny, dokončené vzdělání, finanční jistota a partnerský život. Co se týče věkové kategorie od 18 - 29 let, domnívám se, že kvalita života bude nižší vzhledem k vysokým nárokům na život a nesrovnaným prioritám. Mladší jedinci se také musí postavit na vlastní nohy, dokončit vzdělání a získat práci.

H 3: Protože si myslím, že muži mají jiné životní priority a nároky na svůj vlastní život, tak jejich celková kvalita života se nebude příliš lišit, od celkové kvality života žen.

H 4: Vzdělanější lidé mají vyšší předpoklad pracovního uplatnění, lepší přístup k informacím, vyšší postavení ve společnosti apod. Proto očekávám, že s rostoucím vzděláním bude lepší také hodnota kvality života.

H 5: Kvalita života poroste, pokud je jedinec v jakémkoli dlouhodobém vztahu. Myslím si, že jeho celková spokojenost bude vyšší, než u jedince, který žije sám. A zároveň, čím více budou respondenti ve vztahu spokojeni, tím i jejich kvalita života bude vyšší.

H 6: Šestá hypotéza souvisí s předešlou hypotézou. Myslím si, že kvalita života jedince poroste, pokud má, nebo očekává potomka.

H 7: Sedmá hypotéza souvisí se subjektivním vnímáním zdravotního stavu. Přestože může být jedinec vážně nemocný, jeho subjektivní hodnocení zdravotního stavu může být kladné. Není tedy důležité, jaký je skutečný zdravotní stav jedince, ale pouze jeho subjektivní hodnocení.

H 8: Kvalita života bude vyšší, pokud má jedinec nějaké zaměstnání, které ho finančně zabezpečí. Je přirozené, že člověk se cítí více spokojen, pokud má práci a tedy sociální zabezpečení.

H 9: Kvalita života se zlepšuje, pokud člověk není vyloučen ze sociálního života. Očekávám, že celková kvalita života bude lepší, pokud bude mít více než 60% respondentů alespoň jednoho dobrého přítele.

H 10: Další hypotézou je, že jedinec žijící v domě bude lépe hodnotit svou kvalitu života, než ti, co žijí v bytě. V této hypotéze nezáleží, zda jsou vlastníky nemovitosti.

Jde pouze o to, že život v domě nabízí mnohem více možností, než život v bytě. Nyní vycházím z vlastní zkušenosti.

H 11: Lepší finanční situace, podle Pacioneho, nezaručuje rostoucí spokojenost se životem. V dotazníku se jednalo především o vlastnictví auta, domu, bytu, či každoroční zahraniční dovolenou. V této hypotéze je mým cílem potvrdit tvrzení Pacioneho, který toto poznání nazývá „Easterlinův paradox štěstí“. Myslím si, že kvalita života se nebude zlepšovat se zvyšujícím se finančním zabezpečením.

H 12: Pocit bezpečí také velice ovlivňuje celkovou spokojenost se životem. Člověk, který se necítí být v bezpečí, bude pravděpodobně mít nižší kvalitu života, než člověk, který se cítí naprosto bezpečně.

H 13: Hodnota indexu kvality života (prostorová dimenze) bude v okrese Česká Lípa slabě pod průměrem České republiky.

H 14: Hodnota indexu kvality života (subjektivní dimenze) bude vyšší než průměrná hodnota prostorové dimenze v okrese.

1. Koncept kvality života

Pojem kvalita života je koncept, synonymicky konstrukt, jehož charakteristikou je dichotomie. Konceptualizace se týká kvality života na individuální úrovni konstruktů, i na úrovni společnosti (Rapley in Murgaš, 2012).

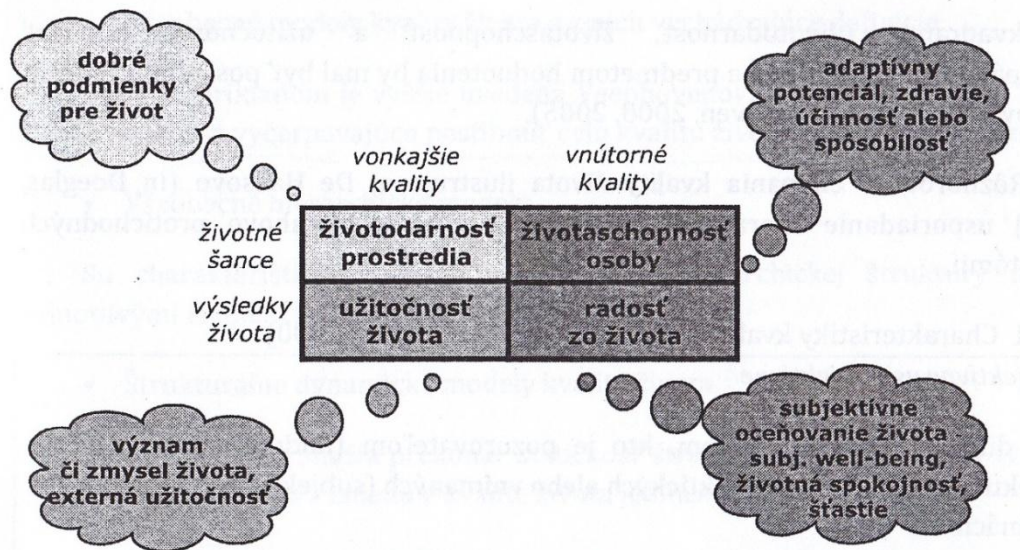
Vyjádření prvního konstruktů je, jak již bylo zmíněno, *osobní* dimenze, která hodnotí prožívání vlastního života jako celku jednotlivých složek, nejčastěji zdraví. Pro měření této dimenze, která souvisí se zdravím je známé označení HRQoL. Měření této dimenze je však nespočet. Druhým konstruktem je *prostorová* dimenze, která je věnována hodnocení objektivně měřitelných podmínek, ve kterých člověk žije svůj život. Tímto zkoumáním mohou být jednotlivé výzkumy kvality života v jednotlivých zemích, pro které se používají jednotlivé indikátory, které mají vlastní váhu. Nejznámějším mezinárodním měřením je Index HDI (Murgaš, 2012).

„Koncept kvality života zahrnuje širokou škálu různorodých oblastí zkušenosti člověka – od fyzických funkcí až po oblasti spojené s dosahováním životních cílů a prožíváním vlastního štěstí“ (Gurková 2011, s. 23). Přestože kvalita života je velice složitý, multidisciplinární, komplexní konstrukt, byla v závěru dvacátého století uznána její funkce jako nástroj vyhodnocování jednotlivých alternativ společenského vývoje (Potůček et al., in Murgaš, 2012). V současnosti vystupuje kvalita života do popředí jako možná náhrada měření HDP, a slouží pro měření socioekonomického rozvoje. Kvalitu života nelze jako takovou měřit, či kvantifikovat, nemá fyzickou podobu. To co lze kvantifikovat, jsou její indikátory, kterým je přidělena vlastní váha (Murgaš, 2012).

V následujícím obrázku se Veenhoven snaží postihnout kvalitu života jako jeden konstrukt. Základními hodnotami, které jsou ovlivňovány vnitřními a vnějšími vlivy jsou životadárnost prostředí, které vypovídá o dobrých podmínkách pro život, životaschopnosti osoby, která vystihuje vnitřní životní možnosti, užitečnost života, neboli smysl života a radost ze života, která představuje subjektivní hodnocení života. Tyto náhledy na kvalitu života nelze spojovat dohromady a to z důvodu, že nelze spojovat vnitřní a vnější kvality života, životní šance a výsledky (Kačmárová et al., 2013 s. 11).

Podle Heřmanové a Murgaše (2014) poukazuje tento model na dynamičnost, variabilnost, vysokou subjektivnost, individuálnost, sociální podmíněnost a celostní charakter prožitku kvality života jedince. Snaží se vzít v potaz především jedince v konkrétní situaci a zohlednit tak objektivní faktory prostředí i osobní kvality

a zkušenosti a také bere v potaz dimenzi užitečnosti života jedince z hlediska komunity, společnosti, či celého lidstva.

Obr. 1 Čtyři kvality života podle Veenhovena (Kačmárová et al., 2013 s. 11)

Model kvality života má, vzhledem ke své multidimenzionalitě, tři domény: bytí, sounáležitost a náležitost (Phillips, 2006).

Jsou to:

Bytí – kdo jsme

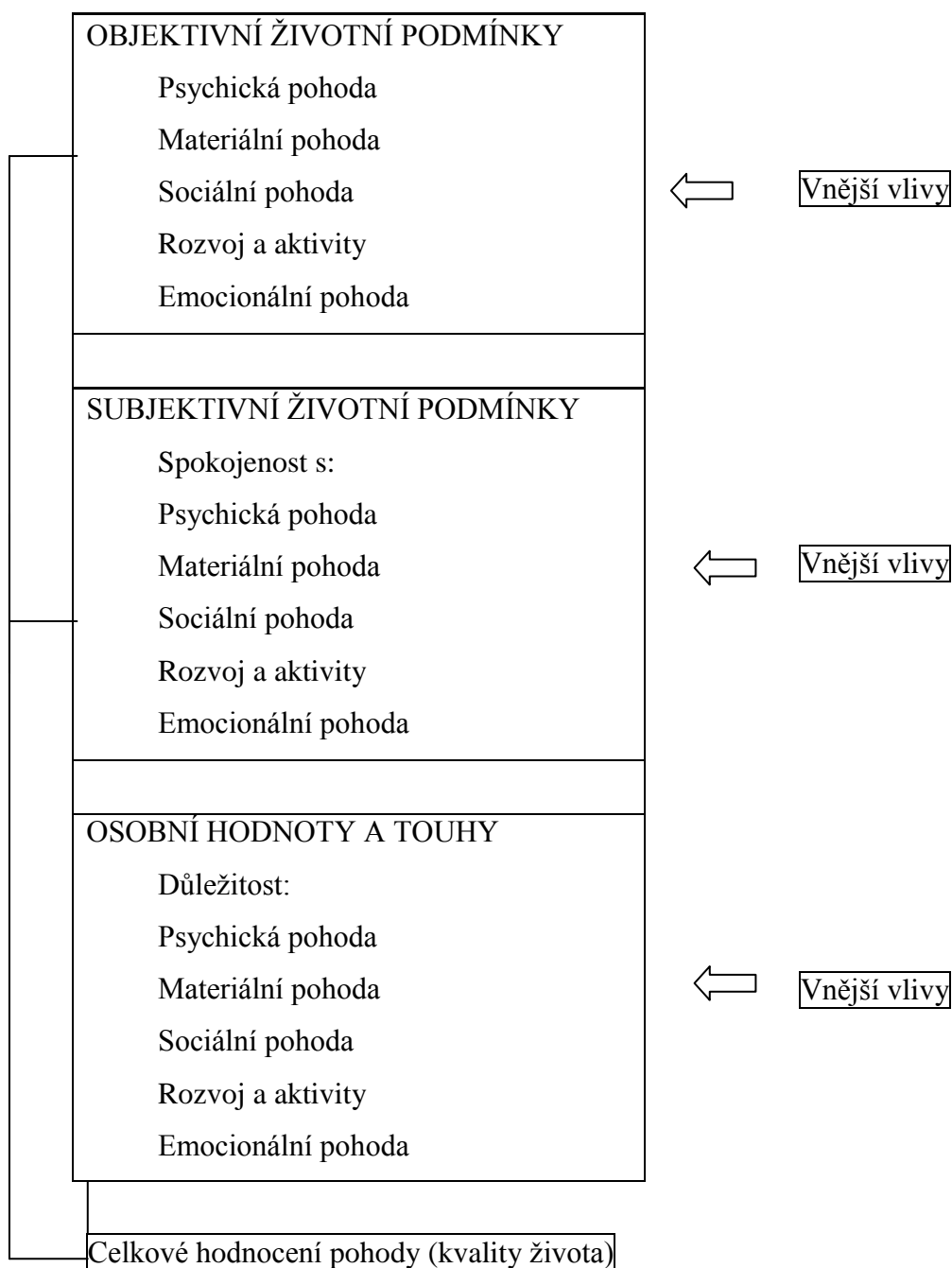
- Fyzická – fyzické zdraví, cvičení apod.
- Psychická – duševní zdraví, pocity, city atd.
- Duchovní – osobní hodnoty, normy chování a přesvědčení.

Sounáležitost – o zařazení osob do jejich prostředí:

- Fyzicky – domov, pracoviště, sousedství, škola a komunita.
- Sociálně – rodina, přátelé, sousedé, atd.
- Komunity – příjem, zdraví, sociální služby, zaměstnanost, vzdělání, společenské akce apod.

Náležitost – cílevědomé činnosti, vyjadřovat se a dosahovat osobních cílů, naděje a touhy:

- Praktické – denní činnosti, práce v domácnosti, placená práce, škola atd.
- Volný čas – činnosti, které podporují relaxaci a snižují stres.
- Růst – udržování a zlepšování znalostí a dovedností a schopností přizpůsobit se změnám.

Obr. 2 Model Kvality života podle Felce a Perryho (Rapley, 2006)

„Celkovou kvalitu života jedince můžeme charakterizovat jako vnímání individuálního postavení v životě v kontextu kulturního a hodnotového systému, ve kterém daná osoba žije, a ve vztahu k jeho cílům, očekáváním, standardům a obavám“ (Salajka 2006, s. 11). Podle Gurkové (2011) si kvalita života zasloužila v různých vědních disciplínách své nezastupitelné místo, které je napadáno i vyzdvihováno, právě kvůli vymezení, své různorodosti, či definování.

Veenhoven (In Rapley, 2003) uvádí mnoho otázek spojené s myšlenkou na kvalitu života a jeho měření mezi národy. Uvádí, že nejzákladnějším problémem jsou indikátory na různých úrovních. Nerozlišuje mezi prostředky a cíli, ani mezi společenskými vstupy a výstupy. Podle Rapleye (2003) je kvalita života objektivní a subjektivní, a každá z nich je souhrnem sedmi oblastí. Jsou jimi materiální blahobyť, zdraví, produktivita, intimita, bezpečnost, společenství a emocionální pohoda. Ve své práci uvádí model kvality života, který byl navržen Felcem a Perrym (Obr. 2).

1.1 O čem hovoříme, když mluvíme o pojmu kvalita života

Obvykle všeobecně hovoříme spíše o kvantitě nežli o kvalitě. Slovo kvalita je odvozeno od latinského slova „qualis“ a to zase od kořene „qui“ – „kdo“? Ve významu kdo to je, případně jaké to je? To se používá i v řeckém termínu pro kvalitu, jakost – např. v souběhu s upřesněním typu dobré, či naopak špatné. Hovoříme o kvalitě života. Životem zde můžeme rozumět život obecně, případně život určitého druhu jedince – např. život ryb v třeboňských rybnících (Křivohlavý, 2001). Výzkumy kvality života se však výhradně zabývají hodnocením kvality života lidí (Murgaš, 2012). O životě lidí je možné hovořit v souvislosti k určitému časovému údaji např. kvalita současného stavu obyvatel severních Čech nebo kvality života dětí v dnešních dětských zařízeních, apod. Je však možno hovořit o kvalitě života i v dynamickém pojetí – např. o vývoji kvality života dětí v posledních patnácti letech (Křivohlavý, 2001). Tento autor také popisuje, že kvalitou života se zabývají různé vědní disciplíny, avšak na tuto otázku se může ptát kdokoli, vědec, lékař, psycholog, sociolog, filozof, politik, podnikatel, pedagog atp. Důležité však je, v jakém kontextu se zájemce o kvalitu života ptá, a co je cílem zjištění. Na kvalitu života se může zaměřit skupina lidí, kterým jde o konkrétní skupiny lidí, mohou jimi být děti, studenti, nemocní podle druhu onemocnění (např. onkologické onemocnění) apod.

„O kvalitě života lze mluvit tam, kde má člověk nasycené své základní potřeby ve smyslu pyramidy potřeb Abrahama Maslowa. To znamená, že má zajištěné jídlo, bydlení a osobní bezpečnost“ (Murgaš 2012, s. 10). Layard (In Murgaš, 2012) také potvrzuje Easterlinův paradox štěstí, který říká, že když se lidé vymaňují z chudoby, jejich kvalita života se zlepšuje, po dosažení blahobytu se s jeho růstem zlepšuje minimálně, nebo vůbec. Toto tvrzení se pokusím potvrdit v jedné ze svých hypotéz. Kvalita života podle akademické sféry, je tvořena dvěma dimenzemi: *osobní a prostorovou*. Osobní (subjektivní) dimenze hodnotí prožívání vlastního života, je tedy

podle Quality of Life Research University of Toronto odpovědí na otázku: „Jak se máte?“ Osobní dimenzí kvality života se zabývají sociologie, psychologie, teologie, medicína apod. Prostorová dimenze hodnotí, v jakých podmínkách člověk žije. Právě touto dimenzí se zabývá např. geografie, nebo ekonomie. Kvalita života však vždy obsahuje obě dimenze, osobní i prostorovou (Murgaš, 2012).

1.2 Definice

Přestože žádná obecná definice pojmu kvalita života neexistuje, mnoho vědců se tento pojem pokusilo definovat. Mohli bychom říci, že co osoba, to jiná představa o pojmu kvalita života. Dalším důvodem problematičnosti tohoto pojmu může být jeho složité uchopení a různorodost chápání v různých vědních disciplínách. Proto, že je tento pojem velice rozšířeně využíván a vlastně neexistuje žádná všeobecně uznávaná definice, stává se tento pojem pojmem vágním (Murgaš, 2012). Při definování pojmu kvalita života je potřeba charakterizovat jeho dvě části – *kvalitu a život*. Oba tyto pojmy představují problematičnost definování. Podle autorů Ištoka a Angeloviče (2001) je potřebné hledat cestu mezi *ekonomickým* (objektivním) a *psychologickým* (subjektivním) vnímáním kvality života a tento postup uplatnit v prostředí, ve kterém se výzkum realizuje. Podle Mareše (In Ištok, Angelovič, 2001) není potřeba řešit definici pojmu pro všechny vědní disciplíny, ale důležité je nalézt definici pro jednotlivé vědní obory.

Uvádím tyto vybrané definice. Gurková definuje: „Jako kvalitu života lze označit vnímání nebo kognitivní hodnocení vlastního nebo cizího života, emoční stav, mentální stav“ (In Murgaš 2012, s. 24). Timoracký (In Murgaš 2012, s. 24) definuje: „Kvalita života je výsledkem vzájemného působení sociálních, zdravotních, ekonomických a environmentálních podmínek, týkajících se lidského života“. Mohli bychom říci, že kvalita života je ovlivněna momentálním stavem člověka, tedy zdravotním stavem, rodinnými a přátelskými vztahy, aktivitou ve volném čase a v neposlední řadě také sebeuspokojení v rámci využití volného času. Jako jedna z nejstarších definic je chápána definice zdraví, kterou v roce 1948 navrhla a přijala Světová zdravotnická organizace (WHO). Uvádí se, že „zdraví není jen absence nemoci či poruchy, ale je to komplexní stav tělesné, duševní i sociální pohody“ (Heřmanová 2012, s. 32). Za zmínku také stojí další definice na mezinárodní úrovni. WHOQOL chápe kvalitu života jako individuální percepci pozice v životě, v kontextu kultury a systému hodnot, ve kterých jedinec žije a v relaci k jeho cílům. Také uvádí, že kvalita života nemůže být jednoduše

ztotožněna s termíny „zdravotní stav“, „životní spokojenost“, „psychický stav“ nebo „pohoda“. Jde tedy spíš o multidimenzionální pojem. (Murgaš 2012, s. 26)

V anglosaské literatuře se kvalita života nejčastěji vztahuje k pojmům spokojenost, štěstí, proudění, blaho, pohoda (well-being) apod. Podle International Wellbeing Group je kvalita života objektivní a subjektivní, přičemž každá z nich zahrnuje zdraví, materiální pohodu, práci / produktivní aktivitu, komunitu a emocionální pohodu, sociální a rodinné vztahy a v neposlední řadě také bezpečnost (Gurková, 2011). „Podle Campbella může být kvalita života chápána jako rozdíl mezi chtěnými a uskutečněnými životními cíli – čím větší tento rozdíl je, tím nižší je kvalita života. Posuzujeme je z hlediska bohatosti života, jeho kompletnosti a spokojenosti s ním“ (Salajka 2006, s. 11).

1.3 Počátky a vývoj

O zlepšování kvality života se lidé snaží po celá staletí. Přestože pojem kvalita života nebyl v antice ještě znám, můžeme počátek připsat právě do tohoto období. V antickém Řecku byly formulovány také pojmy *eudaimonie* a *hédoné*. Tyto pojmy jsou dnes chápány právě jako kvalita života. Za nejstarší práci věnovanou kvalitě života je považována *Etika Nikomachova* od Aristotela, který ve své knize popisuje stav eudaimonie. Tato může být chápána jako celkové naplnění lidského života, vzhledem k jeho cíli. Dalšími autory, kteří se věnovali blaženosti, byli Lucius Annaeus Seneca (4 před Kr. – 65 po Kr.) s dílem „O blaženosti“, nebo svatý Augustin (354 - 430 po Kr.) se svým dílem „O blaženém životě“ (Murgaš, 2012).

Aristoteles tedy vidí eudaimonii jako štěstí, nebo blaženost z toho, že lidé jednají mravně a ctnostně, hédonismus vidí jako nejvyšší dobro v dosahování slasti rozkoší a právě tyto tělesné slasti Aristoteles považoval za podřadné (Aristoteles, 2009). Termín kvalita života byl používán až ve 20. století. Názory na první používání tohoto pojmu se však liší (Kováč in Murgaš, 2012). Kvalitě života se ve 20. letech 20. století věnoval anglický ekonom Pigou, ve své práci *The Economics of Welfare* (1920) a to v souvislosti se sociální podporou lidí ze sociálně slabších vrstev (Hrachovinová, Kezba in Heřmanová, 2012). První, kdo zavedl pojem kvalita života do psychologie, byl Thorndike, a to v roce 1935. Podle Snoeka (2000) pojem kvalita života jako první použil Galbraith (1950), a to ve své práci *The Affluent Society*. Jak uvádí Heřmanová (2012), autoři Galbraith a Reisman v 50. letech výrazně kritizovali americký způsob

života. Jak k tomu uvádějí Dragomirecká a Škoda, v tuto dobu se kvalita života stala politickým cílem v USA, nikoli předmětem zájmu medicíny, jak se tomu stalo později.

Do politiky byl tento pojem zaveden v 60. letech minulého století prezidentem Kennedym a Johnsonem (Rapley in Heřmanová, 2012). Johnson ve svých programech vyhlášoval za cíl zlepšování kvality života Američanů. V 70. letech se v USA uskutečnil první celostátní výzkum kvality života na vzorku 2 160 respondentů. Cílem bylo identifikovat subjektivní indikátory, které vyjadřují, jak lidé popisují vlastní život a jeho kvalitu. Výsledky celého výzkumu byly publikovány v práci Campbell et al., s názvem „*The Quality of American Life*“ (Murgaš, 2012). Počátek zájmu o kvalitu života se podle Kačmára a spol. datuje u Spilkera do 30. let 20. století, kdy se pojem objevil v souvislosti s chronickými pacienty v léčebných zařízeních (Kačmárová et al., 2013). V Evropě se pojem kvalita života objevil díky německému kancléři Willymu Brandtovi, který postavil lepší politický program, který měl za úkol zlepšení kvality života občanů. Jak uvádí Galloway, přelomovým rokem ve výzkumu kvality života byl rok 1974, kdy vznikly časopisy *Social Indicators Research* a *The Journal of Happiness Studies* (Heřmanová, 2012). Pojem kvalita života a jeho výzkumy se však nejvíce rozšířili v 90. letech (Hnilicová in Murgaš, 2012).

1.4 Chápání kvality života

Kvalita života je od svých antických počátků vnímána dichotomicky jako *hédonismus* a *eudaimonie*. O správné uchopení pojmu kvalita života se snaží různé vědní obory i společenské vědy, z čehož vyplývá rozmanitost používaných pojmů vyjadřujících kvalitu života, jako je osobní spokojenost, osobní pohoda (pro oba výrazy se uvádí anglický termín „*well-being*“), blahobyt, životní úroveň, životní styl, způsob života, které se používají jako synonyma. Geografie se snaží o interpretaci její prostorové diference. Pozornost je soustředěna zejména na kvalitu života lidí. Velice důležitou otázkou, která se nabízí, je: *Jak žít lépe?* (Murgaš, 2012). Podle Sandoea (In Murgaš, 2012), je kvalita života rozdělena do tří přístupů: *Perfekcionismus*, který se zaměřuje na předpoklady lidí v podobě kreativity, vědomostí, přátelství apod. Druhým předpokladem je *Teorie preferencí*, která se orientuje na uspokojení preferencí nebo tužeb, které zlepšují kvalitu života. Posledním předpokladem je *hédonismus*, který pojímá kvalitu života jako užívání si radosti a vyhýbání se bolesti. Spokojenost se svým životem je často ztotožňována s hmotným majetkem a se zdravím jako základním předpokladem „užívání si“ hmotného majetku.

Kořeny postmodernismu „(též postmoderny)“, sahají až do období po Druhé světové válce. Je to způsob uvažování a chování v evropské a americké kultuře. O tomto pojmu se neustále vedou dohady. Shoda panuje v pojímání, jakožto konce univerzálního pohledu na svět a s tím související konec moderní vědy (Grenz in Murgaš, 2012). Podle Murgaše (2012) má postmodernismus podobu paradigmatické změny, kterou umožnil nástup informační společnosti v 80. letech minulého století. Vznik moderny je spojován s průmyslovou revolucí a vznikem „industriální společnosti“ a je datován na začátek novověku.

René Descartes byl francouzský filozof, který položil základy moderny a vyjádřil nezpochybnitelnou pravdu výrokem „*Cogito, ergo sum*“, který je překládán jako „*Pochybuji, tedy myslím, myslím, proto jsem*“. Tímto Descartes vyjadřuje jedinou jistotu v životě, kterou máme. Jako druhý zdroj moderny je uváděn Isaac Newton, který vidí poznání v „moderně jako pravdivé, objektivní a dobré“ (Grenz in Murgaš 2012, s. 17). Jak uvádí Matlovič (In Murgaš, 2012), výrazným rysem postmodernismu je orientace na ekologii, uznání sociálních limitů růstu a globální krize lidství. Bauman uvádí, že ve 21. století je touha po dobrém a kvalitním životě nahrazena touhou po štěstí. Podle Buchana lidé nechtějí slyšet, jak mají žít svůj vlastní život, protože lidé věří pouze v ten současný život, nikoli v ten budoucí. Podle některých také objektivní pravda neexistuje.

Podle Bačové lidem není možné radit o tom, jak by měli žít, protože každý jedinec preferuje vlastní chápání kvality života. Prudký et al., chápou kvalitu života jako proces identifikace, postupného naplňování a upřesňování cílů, nikoli jako cílový stav. Podle Murgaše v současné době nejsou schody v tom, co kvalita života je, naopak schody jsou v tom, co kvalita života není, tedy prosperitou. V současnosti lze konstatovat vyhocení chápání kvality života, protože tento pojem se stává pojmem nadužívaným (In Murgaš, 2012).

1.5 Geografický kontext kvality života

Pokud se pokusíme kvalitu života uchopit z hlediska prostorového, dodáme celé problematice rozměry hierarchičnosti a kvalitativní heterogenity jevů, jež jsou základními vlastnostmi prostoru, s nímž pracuje humánní geografie. V rámci geografie se zde nabízí několik způsobů zkoumání, které souvisejí s prostorovou velikostí zúčastněných regionů. „Tradičními zkoumanými geografickými prostorovými rámci jsou globální, makroregionální, národní, regionální a mikroregionální či lokální úroveň“ (Heřmanová 2012, s. 65). Podle této autorky je také důležité si uvědomit, že v každém

z nich jsou různá omezení, například z hlediska typu dat a metod jejich získávání. Také je důležité vzít v potaz, zda se ve výzkumu jedná o jednotlivce, domácnosti, nebo různé územní jednotky, a v neposlední řadě je také důležité zvážit dostupnost dat.

Murgaš (2012) vidí vztah geografie a kvality života ve dvou podobách, tedy *postavení studia kvality života v systému geografických věd a geografický přístup ke studiu kvality života*. Kvalita života má vždy geografický rozměr (Van Kamp et al., in Murgaš, 2012). Schopnost geografů analyzovat a následně syntetizovat prostorovou diferenciaci kvality života dělá geografický přístup k jejímu studiu nezastupitelným (Murgaš, 2012). Podle Temelové et al. (2012) hraje geografická poloha významnou roli z hlediska kvality života a to zejména pro znevýhodněné, sociálně, ekonomicky, či pohybově slabší obyvatele. Popisují dvě skupiny území, které jsou znevýhodněny geografickou polohou: (1) z hlediska makroregionálního se jedná o obce, či skupiny obcí, které mají geografickou polohu ve vnitřních a vnějších periferiích. Ty jsou znevýhodněné vzdáleností od center osídlení a špatnou dopravní dostupností, (2) v mikroměřítku se jedná o části měst, či vesnic, kde se projevují známky sociální deprivace. Největší problémy pak nastávají v sociálně vyloučených lokalitách.

1.6 Zlatý standard kvality života

Podle Murgaše (2012) je součástí studia kvality života fenomén *dobrého života*. Sheldon ve své práci *Consideration from Moral Perspective* identifikoval pět kritérií takového života:

- (i) „Ujasnění si toho, pro co stojí a pro co nestojí za to žít.
- (ii) Chápat kritéria kvality života obecněji, tj. snažit se překračovat hranice dané kulturním kontextem.
- (iii) To, co je považováno za dobré, by mělo být *prosociální*, tj. mělo by brát zřetel na druhého člověka (tj. respektovat ho, přát nejen sobě, ale i druhým lidem)
- (iv) To, co je považováno za dobré, to by měl být *hluboce zakořeněný způsob života* nejen jeho povrchní teorie.
- (v) K tomu, co je takto považováno za dobré, by měl být člověk otevřen (neměl by být neprodyšně uzavřen v stávajícím pojetí)“ (Murgaš 2012, s. 33).

Zlatý standard vychází z eudaimonického chápání kvality života a opírá se o fenomén obecného dobra. Zlatý standard se sestává ze základních projevů odvěké

lidské touhy: chtít dlouho a ve zdraví žít, mít děti, vnoučata, vzdělání, smysluplnou práci a být považován za dobrého člověka. Kritériem pro identifikátory zlatého standardu byl co nejnižší počet indikátorů s co nejvyšší výpovědní hodnotou. Indikátory zlatého standardu jsou: *úmrtnost na sebevraždy* (touha chtít žít), *střední délka života* (dlouho žít), *rozvodovost* (žít ve funkční rodině), *porodnost* (mít děti), *úmrtnost* (být zdraví), *procento vysokoškolsky vzdělaných lidí* (být vzdělaný), *nezaměstnanost* (mít práci) a *generativita* (být dobrým člověkem), (Murgaš, 2012).

Bauman, a s ním naprosto souhlasím, konstatuje: „Zhruba polovina toho, co má zásadní význam pro lidské štěstí, nemá žádnou tržní hodnotu a nelze to koupit v obchodech“ (Bauman in Murgaš 2012, s. 34). Na desátém kongresu psychologie v Praze, v roce 2007, představili E. O'Leary a M. A. Garcia-Martin holistický dynamický model kvality života. Tento model zahrnuje čtyři základní hodnocené a hodnotitelné oblasti existence člověka ve společnosti. K těmto základním hodnocení patří kontext a zázemí, prostředí, osobnostní charakteristiky a zpracování informací a regulace. Podle zmíněných autorů má v současnosti význam zejména posledně jmenovaná oblast, tedy existence informací, které výrazně určuje a modifikuje prožívání kvality života každého jedince. Heřmanová (2012, s. 29) uvádí, že „model jako jediný zdůrazňuje aktivní roli jedince při zpracování veškerých faktorů v konkrétní situaci, zohledňuje objektivní faktory prostředí i osobnostní kvality a zkušenosti“. Tento pojem tedy ukazuje na vysokou komplexnost a velmi těžkou uchopitelnost daného pojmu.

2. Měření kvality života

Kvalitu života nelze objektivně a jednoduše měřit. Proto je nejdříve důležité si ujasnit pojmy a volbu konkrétních indikátorů kvality života. Dnes se sledováním a vyhodnocováním indikátorů zabývá celá řada světových institucí a programů. Uvedme příklady: OSN, Světová banka, WHO aj. Díky velkému množství organizací dnes existuje také celá řada různých indikátorů, jimiž jsou monitorovány různé oblasti kvality života. „Nejznámějším vyjádřením osobní dimenze kvality života jsou indikátory označované zkratkou HRQoL (Healthy Related Quality of Life), je nicméně otázkou, zda se někdy v budoucnu podaří vytvořit metodiku či návod na to, jak změřit odpovědi na otázky typu Kdo jsem? – Kam směřuji? – Jak se mám? – Co po mně zůstane?, jež jsou podstatou prožívání této dimenze a souvisejí s již zmiňovanou hodnotovou orientací“ (Heřmanová, Murgaš 2014, s. 43). U prostorové dimenze kvality života je nejznámějším a nejužívanějším indikátorem, který sestrojil Amartya Sen, Index lidského rozvoje (HDI). Dále můžeme uvést například Index lidské chudoby (HPI), Index globálního hladovění (Global Hunger Index), Index šťastné planety (Happy Planet Index) apod. Tyto indikátory se velmi často vztahují k environmentálním a ekologickým podmínkám života a mají svou vypovídací schopnosti. (Heřmanová, Murgaš, 2014). Dalšími indexy jsou Index kvality života (The Economist Intelligence Unit Quality of Life Index 2013), podle tohoto indexu se Česká republika umístila na 28. místě. Ostatní měření kvality života ve světě jsou: Better life index OECD, World Happiness report, a další. Podle Bianchiho však kvalitu života nelze měřit a to proto, že je podle něj nemožné redukovat kvantitu na kvalitu. Pro měření kvality života však můžeme použít např. indikátory, komponenty, ukazatele, kritéria, činitele, domény nebo subdomény. Přičemž pro kvalitu života se hodí spíše pojem indikátory (Murgaš, 2012).

Já jsem si v této práci vybrala indikátory zlatého standardu kvality života a k nim jsem přidala indikátor kriminality a environmentální indikátor, konkrétně emise základních znečišťujících látek (Tab. 35). Kelley-Gillespie (In Kačmárová et al., 2013) uvádí, že koncept kvality života je možné měřit v různých doménách, přičemž tyto domény nemají žádné jasné ohraničení. Pomocí pojmu kvalita života hodnotíme pozitivní i negativní aspekty života. „Hodnocení, zda je, či není náš život kvalitní, je založené na porovnávání našeho života se žádoucí, očekávanou úrovní existence, nebo se životem druhých lidí“ (Gurková 2011, s. 22). Dnes je pojem kvalita života často ztotožňován s pojmy, jako je štěstí a spokojenost.

3. Holistické hodnocení kvality života v okrese Česká Lípa

Cíle

Cílem této práce je vystihnout kvalitu života jako celek a v tom také tkví holistický přístup. Kvalitu života hodnotím na úrovni okresu Česká Lípa, i na úrovni okresů České republiky. Jak jsem již popisovala, kvalita života se dělí na subjektivní a prostorovou dimenzi, a v případě měření kvality života na nějakém území je dobré zachytit obě dimenze. V praktické části je mým cílem na základě dotazníkového šetření zjistit, jaká je kvalita života z pohledu respondentů, tedy subjektivní dimenze. Dále bych také chtěla porovnat své výsledky s hodnocením Krejčíkové (In Murgaš, 2014) a Murgaše (2015).

Metodika výzkumu

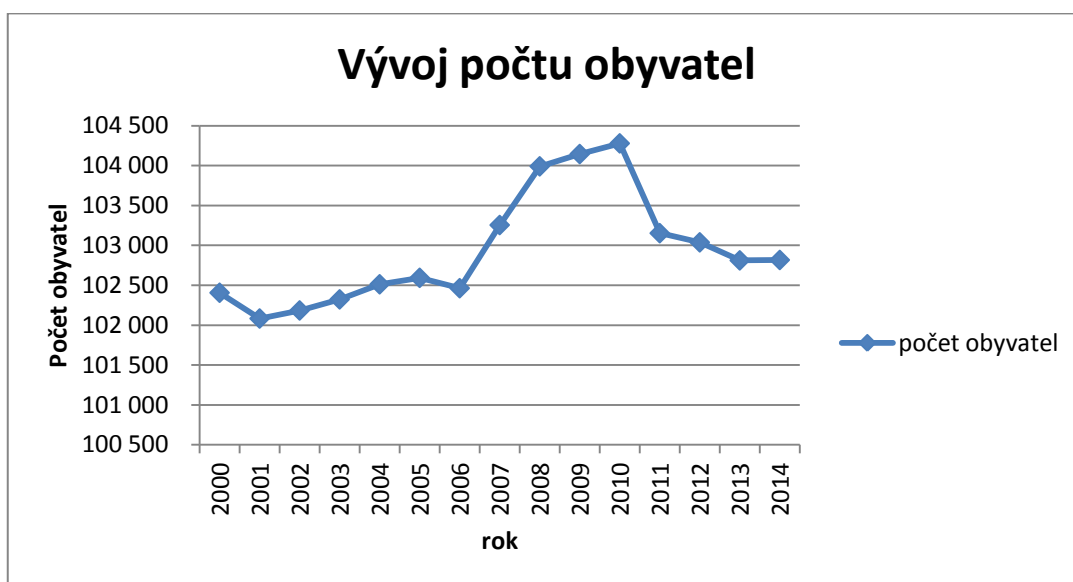
Respondenty jsem vybírala podle pohlaví a věku, a v dotazníku jsem se dále dotazovala na otázky spojené s rodinným a sociálním životem, vzděláním, finanční situací a dalšími aspekty ovlivňující kvalitu života. Sběr dotazníků probíhal na předem určených místech, které jsem navrhla tak, aby jejich prostorové rozmístění bylo rovnoměrné, a to v časovém období od srpna do prosince 2014. Pro lepší přehlednost jsem si předem stanovila za cíl 100 dotazníků. Dotazníků bylo vyplněno více, ale některé byly vyřazeny v závislosti na pohlaví a věku. Ještě před samotným dotazníkovým šetřením jsem stanovila 14 hypotéz, které později potvrdím, či vyvrátím. Durhou částí je prostorová dimenze kvality života, kterou vyhodnotím za pomoci dat z Českého statistického úřadu a předem stanovených indikátorů. Indikátory vycházejí ze zlatého standardu kvality života, které jsem zpracovala do tabulky. Nejdříve zmíním konkrétní hodnoty v okrese Česká Lípa, které budou pro přehlednost uvedeny v tabulkách. Abych mohla prostorovou dimenzi s něčím porovnat, vyhodnotím kvalitu života ve všech okresech České republiky, díky čemuž bude možné porovnávat nejen okres Česká Lípa s ostatními okresy, ale také okresy navzájem a díky hodnotící škále <0-10> (0 = nejhorší, 10 = nejlepší), bude také možné porovnat hodnotu prostorové dimenze a subjektivní dimenze kvality života. Mé výsledky prostorové dimenze kvality života porovnáám s výsledky Krejčíkové (In Murgaš, 2014) a Murgaše (2015). Na závěr praktické části bude vytvořena mapa, která bude zachycovat celkovou kvalitu života (ze všech indikátorů) na území České republiky. Jednotlivé indikátory z důvodu přehlednosti také zpracuji do map. Vzhledem k tomu, že uvedené hypotézy jsou vytvořeny na základě mého subjektivního vědomí, bude velice zajímavé pozorovat, jak se mé vlastní předpoklady budou lišit, či shodovat

s výsledky průzkumu, které jsem vypracovala na základě jiných, také subjektivních názorů mých spoluobčanů.

3.1 Socioekonomická charakteristika okresu

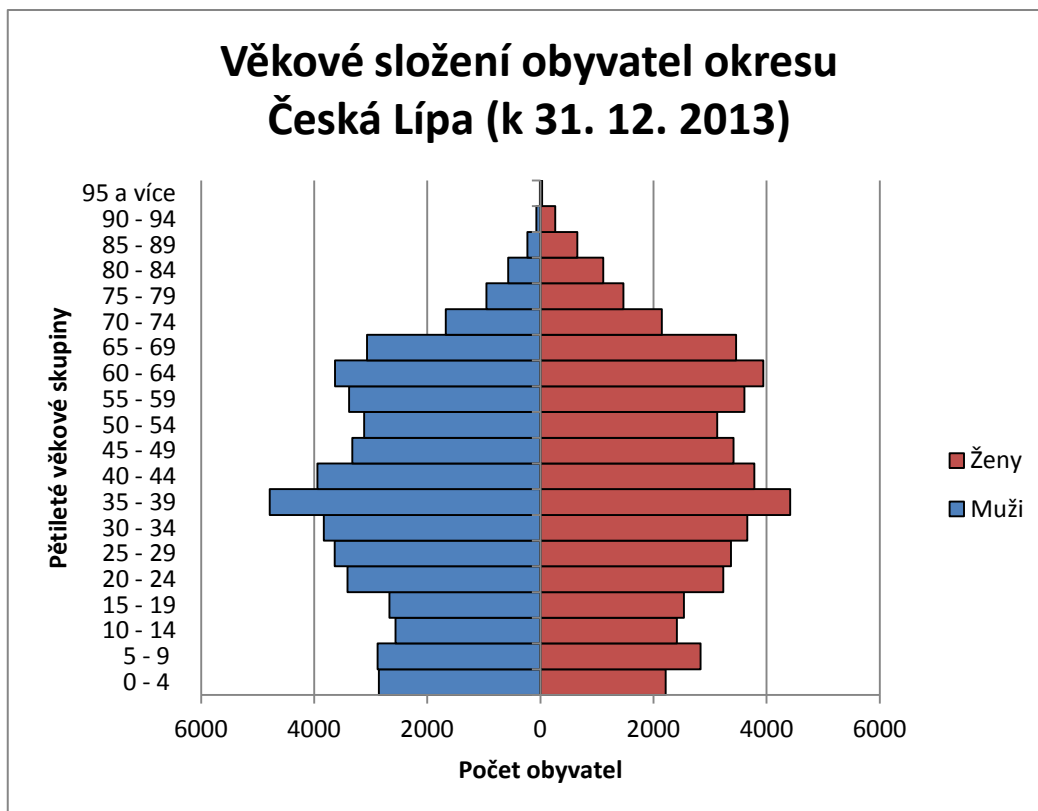
Poloha: Okres Česká Lípa se nachází v severních Čechách, v západní části Libereckého kraje. Jeho rozloha činí 1 073 km² (ČSÚ, 1. 1. 2013). Díky své rozloze je okres Česká Lípa největším okresem v kraji. V severní části hraničí se Spolkovou republikou Německo. Od 1. 1. 2000 je okres Česká Lípa spolu s okresy Jablonec nad Nisou, Liberec a Semily součástí nově vzniklého Libereckého kraje. „K 1. 1. 2003 nabyla platnosti reforma státní správy, při které byly zrušeny okresní úřady a současně byly ustaveny územní obvody pověřených obcí II. stupně a správní obvody obcí s rozšířenou působností III. stupně. Touto reformou nebyly zrušeny okresy jako územní jednotky“ (ČSÚ, cit. Online 08. 10. 2014). Dne 1. 1. 2007 byly sladěny hranice území okr. Česká Lípa s hranicemi státních obvodů ORP. Podle Českého statistického úřadu se v okrese nachází 57 obcí a z toho 11 měst (k 31. 12. 2013). Nejnižše položeným bodem, je niva Ploučnice u Žandova (233 m n. m.), naopak nejvyšším bodem je Luž, nacházející se v Lužických horách (729,9 m n. m.) (Liberecko, chráněná území ČR, 2002). Podíl zemědělské půdy na celkové rozloze okresu je 39,8% a podíl lesní půdy je více než 47%. Lesní porosty jsou zejména borové a smrkové. Důležitým vodním tokem je řeka Ploučnice, která protéká okresem od východu k západu (ČSÚ). Českolipsko patří k vyhledávaným oblastem českých i zahraničních turistů a to zejména díky svému relativně dobrému životnímu prostředí, řadě kulturně historických památek a dobrým přírodním podmínkám. Nejznámější rekreační oblastí se stalo Máchovo jezero, které mimo jiné slouží také k chovu ryb. Vedle Máchova jezera se také nachází jedna z nejvíce navštěvovaných historických památek, hrad Bezděz. Okres Česká Lípa se také pyšní třemi chráněnými oblastmi (České středohoří, Kokořinsko, Lužické hory) a několika národních přírodních rezervací, kterými jsou například Jezevčí vrch, Peklo, nebo Panská skála. Za zmínku také stojí největší skalní hrad v Čechách – hrad Sloup (ČSÚ). Jak již bylo zmíněno, geografická poloha je také velice důležitá pro kvalitu života obyvatel. Hrají zde velice důležitou roli faktory ovlivňující každodenní život. Těmi mohou být: dostupnost práce, služeb, dopravní obslužnost, kvalita fyzického a kvalita sociálního prostředí (Temelová et al., 2012).

Populační vývoj: Podle Českého statistického úřadu činí počet obyvatel 102 816 (k 31. 12. 2014). Nejvíce osídlenými městy jsou Česká Lípa, Nový Bor, Mimoň a Doksy. ČSÚ uvádí, že v těchto městech žije 79,4% obyvatel okresu. Ze všech okresů Libereckého kraje je hustota osídlení okresu Česká Lípa nejnižší a jeho hodnota je 95,8 obyvatel na km². V okrese Česká Lípa je nejvíce rozšířen průmysl zaměřený na automobilové díly, kde je také nejvíce zaměstnaných osob. Největší zastoupení mají tyto firmy přímo ve městě Česká Lípa. Města Nový Bor a Kamenický Šenov, se vyznačují významnou výrobou sklářských výrobků a svítidel. Na grafu je znázorněn vývoj počtu obyvatel v okrese Česká Lípa od roku 2000 do roku 2014. Na křivce je vidět výrazný nárůst obyvatel od roku 2007 do roku 2010, kdy byl počet obyvatel nejvyšší a to 104 278. Od tohoto roku počet obyvatel opět klesá.

Graf 1 Vývoj počtu obyvatel v okrese Česká Lípa (Autor, z dat ČSÚ)

Věkové složení obyvatelstva: Na grafu znázorňující věkovou pyramidu, si můžeme všimnout, že je pyramida v tzv. regresivním typu. Regresivní typ znamená, že „dětská složka nedosahuje zastoupení složky postreprodukční, početně ji nenahrazuje a v dlouhodobém pohledu dochází ke snižování početního stavu populace“ (Demografie.info). V České republice převažuje tento typ zhruba od 70. let. Pyramida vystihuje počet zastoupení mužů a žen, které je uváděno rozděleně. Věkové složení je tvořeno po pětiletých věkových skupinách. Z pyramidy je patrné, že nejvíce zastoupena je reprodukční složka obyvatelstva.

Graf 2 Věková pyramida (Autor, z dat ČSÚ)

3.2 Osobní dimenze kvality života

Osobní (subjektivní) dimenze kvality života je podle Murgaše a Heřmanové (2014) považována za klíčovou. Osobní dimenzi lze vyjádřit jako subjektivní prožívání a hodnocení vlastního života a vnímání životních podmínek, v nichž se jedinec nachází. Pro osobní dimenzi je důležitý pocit pohody, který vychází ze současné sociální, tělesné a duševní situace. „Osobní dimenzi tvoří její spirituální, psychologická a zdravotní doména“ (Murgaš 2012, s. 35). Zabývá se jí zejména medicína, demografie, individuální i sociální psychologie, teologie, sociální ekologie, sociologie a etnografie (Heřmanová, Murgaš, 2014). Americký psycholog Csikszentmihalyi (In Murgaš, 2012) formuloval teorii optimálního prožívání, založenou na pojmu plynutí (flow). Tento pojem chápe jako současný stav zaujetí určitou činností, současný pocit bytí, který přináší štěstí. Měřítkem kvality života je dosažení cíle, kterého chce jedinec dosáhnout. Tyto cíle se u každého jedince liší, stejně jako priority ve svém vlastním životě.

Podle Csikszentmihalyie existují dvě strategie pro zlepšení kvality života: „(1) Snaha o to, aby vnější podmínky odpovídaly našim cílům, (2.) změna způsobu prožívání tak, aby vnější podmínky byly v lepší shodě s našimi cíli. Podmínkou zlepšení kvality života ke kombinaci obou strategií“ (Murgaš 2012, s. 35).

Jako první rozsáhlejší studii o subjektivní pohodě napsal Wilson v roce 1967. V 60. letech získala kvalita života širší rozměr a začala být akceptovaná jako nemateriální dimenze života. Zde je důraz na příklon k hodnocení životního stylu a spokojenosti se životem. Sociální psychiatrie se kvalitou života začíná více zabývat v 80. letech a klade důraz na subjektivní vnímání a hodnocení života osoby. Největší boom byl však zaznamenán v 90. letech, kdy se používají pojmy jako je spokojenost se životem, štěstí či subjektivní pohoda (well-being), (Kačmárová et al., 2013). Přestože kvalita života závisí pouze na nás a na našem vlastním sebehodnocení, nikoli co si o nás myslí ostatní, je podle Csikszentmihalyie (In Murgaš 2012, s. 36) závislá na dvou faktorech: „(1) jak se cítíme v práci a (2) jaké máme vztahy s jinými lidmi“. Možný (2002) popisuje, že hlavním zdrojem subjektivního pocitu je spokojenost v mezilidských vztazích, především v rodině a mezi přáteli. Jako další zdroj uspokojení uvádí práci a za ještě významnější považuje kvalitu prožívání volného času. Kačmárová et. al., (2013) uvádí další autory vyjadřující se ke kvalitě života. Džuka pod subjektivní pohodou rozumí emocionální systém hodnocené podmínky života osoby, přičemž má vlastnosti biologického systému. Ondrejka a Mažgútová uvádějí, že spokojenost se životem je relativně stálou charakteristikou a je potřebné ji odlišit od subjektivní pohody obsahující emocionální složku. Zde je důležité rozlišovat globální spokojenost se životem celku a spokojenost se životem ve specifických oblastech života.

3.3 Objektivní dimenze kvality života

Prostorová dimenze kvality života se vyjadřuje tím, že ji lze lépe měřit a její stav je dlouhodobější. Zabývá se jí zejména geografie, ekonomie, ekologie, urbanismus, či politologie. V této dimenzi se zkoumají zejména životní podmínky, ve kterých žije určité společenství, nebo samotný člověk (Heřmanová, Murgaš, 2014). Kvalitu života lze měřit pouze tehdy, máme-li nasycené základní potřeby pro život. Podle Edewora (In Murgaš, 2012) lze kvalitu života lidí v nenasycených podmínkách základních potřeb měřit. Toto hodnocení však zpravidla ústí do návrhů doporučení, jak danou situaci vyřešit, či změnit. Důraz je kladen více na sociální skupiny, než na perspektivu jednotlivce (Kačmárová et al., 2013). Kvalita života se může měřit na jakémkoliv území.

V České republice se nejčastěji provádí měření kvality života na území krajů a měst. V této práci je zkoumáno území okresu Česká Lípa (tedy na mikroúrovni) a indikátory, které, posuzují kvalitu života, jsou složeny zejména ze zlatého standardu kvality života.

3.4 Syntéza poznatků

Z kvantifikace vyplývá, že průměrná hodnota kvality života v okrese Česká Lípa je 7,42. Podle výsledků z dotazníkového šetření kvalitu života lépe hodnotí lidé ve věku 29 – 39 let a 40 – 50 let. Kvalitu života podle očekávání také lépe hodnotí lidé vzdělanější, ti, co jsou v jakémkoliv vztahu, zaměstnaní, případně studenti, nebo ti, kteří jsou na mateřské dovolené. Kvalitu života také lépe hodnotí lidé, kteří lépe vnímají svůj zdravotní stav, mají dobré přátele, žijí v domě anebo se lidé, kteří se cítí bezpečně. Mezi hypotézami byly také ty, které se nepotvrdily. Jednou z nich je překvapivě také to, že celkově jsou spokojenější muži, oproti ženám. Tyto hodnoty však nejsou příliš rozdílné. Další hypotéza, které se nepotvrdila, byla, že spokojenější budou lidé, kteří mají děti. Výsledky jsou však totožné s těmi, kteří děti nemají. Dále jsou se svým životem více spokojeni lidé, kteří jsou na tom finančně lépe, mají auto, jezdí na každoroční zahraniční dovolenou, nebo vlastní dům/byt. V hypotéze jsem však předpokládala opak, kterým bych potvrdila „Easterlinův paradox štěstí“. V hypotézách se objevila také jedna, která nebyla ani vyvrácena, ani potvrzena a tato hypotéza byla součástí H 5, kde jsem se domnívala, že čím více budou respondenti ve vztahu spokojeni, tím lepší bude jejich hodnocení kvality života. Tuto hypotézu jsem nemohla potvrdit, ani vyvrátit, protože jednu z možností (částečně nešťasten) zvolil pouze jeden člověk, který byl v dlouhodobém vztahu, cítil se nešťastně, ale jeho celkové hodnocení bylo 10. Dále jsem se domnívala, že prostorová dimenze kvality života v okrese bude slabě pod průměrem České republiky. Průměrná hodnota prostorové dimenze kvality života v České republice je 6,63. Z hodnocení indexu kvality života (6,17) v okrese Česká Lípa vyplývá, že kvalita života je mírně pod celorepublikovým průměrem, čímž jsem tuto hypotézu také potvrdila. Poslední hypotéza, kde jsem se domnívala, že subjektivní hodnocení bude vyšší, než průměrná hodnota prostorové dimenze v okrese, se také potvrdila. Mohu také říci, že subjektivní hodnocení kvality života je lepší, než je průměr celé České republiky v prostorové dimenzi. V další kapitole znázorním a okomentuji jednotlivé odpovědi respondentů a hodnocení hypotéz.

3.5 Hodnocení osobní dimenze

V této části popíši jednotlivé odpovědi respondentů a na základě z nich zhodnotím hypotézy. Nejdříve, před samotným dotazníkovým šetřením jsem si připravila tabulku rozdělení respondentů, podle které jsem se později řídila a vybírala si respondenty. Tabulka je rozdělena do šesti věkových kategorií, podle mužů a žen. Další tabulky se již týkají samotných odpovědí. Později také konkrétně vysvětlím jednotlivé hypotézy, které jsou zaznamenány také v tabulkách. Ve druhé části popíši jednotlivé výsledky v prostorové dimenzi kvality života.

Tab. 1 Věkové rozdělení podle mužů a žen

Ženy	Počet	Muži	Počet
18-28	10	18-28	10
29-39	10	29-39	10
40-50	10	40-50	10
51-61	10	51-61	10
62 a více	10	62 a více	10

Zdroj: Autor

Vzdělanostní strukturu jsem rozdělila do pěti částí. Zde se zúčastnilo 17% respondentů se základním vzděláním, 22% se středoškolským vzděláním (bez maturity), 36% se středoškolským vzděláním (s maturitou), 9% s vyšším odborným vzděláním a 16% vysokoškolsky vzdělaných respondentů. Většina z nich (93%) odpověděla, že mají trvalé bydliště v okrese Česká Lípa, dalších 7% respondentů žije mimo tento okres. V této práci jsem hodnotila i respondenty, kteří do okresu pouze dojíždějí a to z důvodu, že jsem brala v úvahu také spádovou křivku a možnost, že i když lidé žijí za hranicí okresu, může se většina jejich života odehrávat právě v tomto okrese, příkladem mohou být koníčky, škola, nebo zaměstnání.

Tab. 2 Rozdělení

Pohlaví v %		Vzdělání v %	
žena	50	základní	17
muž	50	SŠ bez maturity	22
Věk v %		SŠ s maturitou	36
18-28	20	vyšší odborné	9
29-39	20	vysokoškolské	16
40-50	20	Bydliště v %	
51-61	20	v okrese	93
62 a více	20	mimo okres	7

Zdroj: Autor

Další část dotazníkového šetření je již více konkrétní. V další otázce jsem se tázala na spokojenost se životem v okrese Česká Lípa. Téměř polovina respondentů (46%) odpověděla, že jsou v něčem spokojeni a v něčem nespokojeni. V tomto směru si tedy každý respondent mohl představit spokojenost s čímkoliv. Spokojenost s fungováním okresu, s životním prostředím, čistotou v okrese, s politickou situací, apod. Za převážně spokojené se označilo 33% respondentů a zcela spokojených je 20%. Zcela nespokojen byl pouze jeden respondent.

Tab. 3 Spokojenost se životem

Spokojenost v %	
zcela spokojen	20
převážně spokojen	33
v něčem spokojen, v něčem nespokojen	46
zcela nespokojen	1

Zdroj: Autor

Dalším důležitým faktorem, který ovlivňuje kvalitu života, je partnerský vztah. V této otázce jsem se dotazovala nejen na to, zda má jedinec dlouhodobý vztah, ale případně i na druh vztahu a spokojenost ve vztahu. Dlouhodobý vztah potvrdilo 71% respondentů, z toho necelá 3% považují svůj vztah za „chození“. V partnerském soužití žije téměř 31% respondentů a v manželství nadpoloviční většina respondentů (66%). Dlouhodobý vztah nemá 29% respondentů. Co se týče spokojenosti ve vztahu, byli někteří respondenti velice nerozvášní a bylo vidět, že nevědí, zda přiznat nefungující vztah. Přesto zcela nešťasten ve vztahu nebyl žádný respondent. Za celkem nešťastného ve vztahu se označil jeden respondent. Průměrně šťastných je 9 % respondentů, celkem šťastných respondentů je pouhých 28%, a zcela šťastných ve vztahu je nadpoloviční většina, tedy téměř 62% respondentů.

Tab. 4 Dlouhodobý vztah, jeho druh a spokojenost ve vztahu

Dlouhodobý vztah v %		Spokojenost ve vztahu v %	
Ano	71	zcela šťastni	62
Ne	29	celkem šťastni	28
Druh vztahu v %		průměr	9
chození	3	celkem nešťastni	1
partnerské soužití	31	zcela nešťastni	0
manželství	66		

Zdroj: Autor

Dalším faktorem, který je velice důležitým jevem pro kvalitu života je hodnocení subjektivního pocitu zdraví. V této otázce nebylo cílem zjistit skutečný zdravotní stav lidí, ale pouze jejich subjektivní vnímání zdravotního stavu. Více než polovina osob se cítí plně zdravá (53%), lehčí problémy cítí 36%, a 11% respondentů přiznalo těžké problémy. Toto hodnocení nemůže být zcela objektivní, protože každý považujeme za problém něco jiného, někdo má skutečné vážné zdravotní problémy a cítí se plně zdravý a naopak někdo trpí hypochondrií a lehké problémy považuje za těžké.

Tab. 5 Zdraví

Subjektivní pocit zdraví v %	
plně	53
lehčí problémy	36
těžší problémy	11

Zdroj: Autor

Další otázka se týkala práce. Na výběr byly možnosti „ano“ (která v sobě zahrnuje i studium a mateřskou dovolenou) „ne“, nebo „důchodce“. Z dotazovaných respondentů má práci, studuje, nebo je na mateřské dovolené nadpoloviční většina respondentů, tedy 73%. Pro tento výzkum není důležité, zda je jedinec v zaměstnání, či ve škole. Respondentů, kteří práci nemají je 14% a respondentů, kteří uvedli, že jsou v důchodu, bylo 13%.

Tab. 6 Zaměstnanost

Práce v %	
Ano	73
Ne	14
Důchodce	13

Zdroj: Autor

K předchozí otázce se váže i subjektivní hodnocení vztahů na pracovišti. Cílem bylo ohodnotit vztahy na škále <0 – 10>. Zde jsem předpokládala mnohem lepší vztahy na pracovišti, jejichž hodnota dosáhne min. 7 bodů, ovšem průměrná hodnota byla jen 5,6.

Důležitým faktorem ovlivňujícím kvalitu života, je i rodinný život. V další otázce jsem se proto ptala, zda jedinec má, či nemá děti. Více než polovina respondentů (70%) potvrdilo, že již rodiči jsou, zbylých 30% děti nemá.

Tab. 7 Vztahy na pracovišti v %

Subjektivní hodnocení vztahů	
10	12
9	15
8	18
7	13
6	6
5	4
4	3
3	0
2	1
1	0
0	1
Průměrná hodnota	5,6

Zdroj: Autor

Další otázkou, která také navazuje na předchozí je, zda ti co děti nemají, je plánují. V této části 70% respondentů děti plánuje a zbylých 30% respondentů děti neplánuje. Tito byli zejména ve věku 18 – 28 let, dále dva ve věku 51 – 61 let a jeden ve věku 29 – 39 let.

Poslední otázka, která se týkala rodinného života, se zajímala o to, zda respondent žije s matkou/otcem svých dětí. Soužití s otcem, nebo s matkou svých dětí potvrdilo 59% respondentů, což je podle mého názoru nízké číslo.

Tab. 8 Děti a plánování dětí

Děti v %	
Ano	70
Ne	30
Plánování dětí v %	
Ano	70
Ne	30
Život s otcem/matkou dětí v %	
Ano	59
Ne	4

Zdroj: Autor

Další položka v dotazníku se týkala důvěry. Konkrétně, zda respondenti důvěřují lidem kolem sebe. Tabulka ukazuje na to, že téměř polovina respondentů v něčem důvěřuje a v něčem ne (48%), menší část respondentů většinou důvěřuje (32%), nedůvěřuje 13% respondentů a naprostou nedůvěru k lidem mají 3% respondentů. Pouhá 4% respondentů má absolutní důvěru k lidem. Další otázky v dotazníku se týkaly přátelství.

Přátelství hraje v našich životech velice důležitou roli, řekla bych až zásadní. Drtivá většina respondentů (92%) má dobré přátele, na které se mohou spolehnout, a se vším svěřit. Z toho nadpoloviční většina (77%) má jednoho až dva dobré přátele, 23% respondentů mají přátel více. Ostatních (8%) uvedlo, že dobré přátele nemají.

Tab. 9 Důvěra

Důvěra lidem v %	
ano, zcela důvěřuji	4
většinou důvěřuji	32
v něčem ano, v něčem ne	48
většinou nedůvěřuji	13
nedůvěřuji nikomu	3

Zdroj: Autor

Tab. 10 Přátelství

Dobří přátelé v %	
ano	92
ne	8
Počet dobrých přátel v %	
0	100
1 – 2	77
3 a více	23

Zdroj: Autor

Dalším bodem v dotazníku byla finanční situace. V této části jsem se respondentů tázala, zda vlastní nějakou nemovitost, auto, či zda jezdí na každoroční zahraniční dovolenou. Poměr respondentů, kteří žijí v bytě či domě, byl téměř vyrovnaný.

Méně respondentů žije v domě (45%), v bytě žije větší polovina (55%). Mnohem více byla vyrovnaná další otázka, navazující na otázku předešlou, která se ptala, zda respondent vlastní dům, či byt. K mému překvapení byla i tato otázka velice vyrovnaná. Většina dům ani byt nevlastní (58%). Vlastnictví nemovitosti potvrdilo 42% respondentů. Další otázkou týkající se finanční situace bylo vlastnictví auta. Většina respondentů (75%) potvrdila vlastnictví auta, oproti zbylým (25%), kteří auto nevlastní. V této části jsem očekávala větší počet lidí vlastnicích auto, avšak zde musím vzít v potaz různé věkové rozdíly, dobrou dopravní dostupnost v okrese, a zmínit, že někteří lidé auto ke svému životu ani nepotřebují, jak odpověď komentovali někteří respondenti.

Tab. 11 Bydliště a prosperita

Bydliště v %		Vlastnictví auta v %	
dům	45	ano	75
byt	55	ne	25
Vlastnictví bytu či domu v %		Každoroční dovolená v %	
ano	42	ano	35
ne	58	ne	65

Zdroj: Autor

Důležitou položkou, která hraje v kvalitě života významnou roli, je pocit bezpečí. Otázka zněla, jak bezpečně se respondent v okrese cítí. Na výběr bylo z pěti možností, z nichž celkem bezpečně se cítí většina obyvatel (43%), průměrně bezpečně se cítí (31%), zcela bezpečně, se v okrese cítí 23% respondentů. Celkem nebezpečně se cítí 3% respondentů a to podle výpovědí většinou z důvodu, že již mají nějakou negativní zkušenost. Možnost odpovědět zcela nebezpečně, nepoužil žádný z dotazovaných respondentů.

Tab. 12 Bezpečnost

Pocit bezpečí v %	
zcela bezpečně	23
celkem bezpečně	43
průměr	31
celkem nebezpečně	3
zcela nebezpečně	0

Zdroj: Autor

Tab. 13 Kvalita života obyvatel v okrese Česká Lípa v %

Subjektivní hodnocení	
10	11
9	15
8	25
7	22
6	15
5	7
4	3
3	2
2	0
1	0
0	0
Průměrná hodnota	7,42

Zdroj: Autor

Pro subjektivní hodnocení vlastního života byla opět použita hodnotící škála od <0 - 10>. Přičemž nula představovala absolutně nejhorší životní spokojenost a naopak 10 představovala naprosto nejvíce spokojený život v okrese Česká Lípa. Průměrná hodnota subjektivního vnímání vlastního života vyšla 7,42. Nejvíce hodnocenými čísly byla čísla 8 (25%) a číslo 7 (22%). Naopak žádné hodnocení nedostala čísla 0, 1, a 2. Číslo tři, patří také k nejméně hodnoceným číslům (2%).

Hypotézy:

Na začátku této práce bylo stanoveno 14 hypotéz, které bych chtěla v této části potvrdit, či vyvrátit. Protože se hodnoty pohybují přibližně kolem 7 bodů, rozhodla jsem se ke svému hodnocení použít hranici 0,5b, a to pro lepší a přehlednější hodnocení hypotéz.

H 1: První hypotézou bylo, že v bodovém hodnocení (0 – 10) subjektivního prožívání kvality života vyjde průměrná hodnota 6, která bude vyjadřovat nadprůměrnou spokojenost. Tato hypotéza se nepotvrdila, protože průměrná hodnota vyšla 7,42. První hypotéza nepotvrdila původní hodnotu 6, ale potvrdila nadprůměrné hodnocení vlastního života. Přičemž na této škále <0 – 10> považuji za přelomové číslo, číslo 5.

H 2: U druhé hypotézy předpokládám, že nejlépe budou svou kvalitu života hodnotit respondenti ve věku 29 – 39 let. Jako důvod jsem uvedla stabilnější život, co se týče partnerství, finanční jistoty, vzdělání apod. Tato hypotéza se potvrdila, protože respondenti ve věku 29 – 39 uvedli nejvyšší hodnocení kvality života.

Tab. 14 Věk

Věk	Kvalita života – průměr
18-28	7,5
29-39	7,8
40-50	7,6
51-61	7,1
62 a více	7,3

Zdroj: Autor

H 3: Třetí hypotéza nepředpokládá rozdíl mezi spokojeností mužů a žen. Tato hypotéza se nepotvrdila. Se svým životem jsou spíše spokojeni muži, avšak rozdíl není příliš velký, protože rozdílná hodnota je pouhých 0,6. Sociolog Možný (2002) uvádí, že podle mnohých studií jsou ženy šťastnější než muži, ale více trpí depresemi. To se v této hypotéze ale nepotvrdilo.

Tab. 15 Pohlaví

Pohlaví	Kvalita života – průměr
muži	7,7
ženy	7,1

Zdroj: Autor

H 4: Ve čtvrté hypotéze jsem se domnívala, že čím vyšší vzdělání bude respondent mít, tím lépe bude hodnotit kvalitu svého života. Tato hypotéza se potvrdila, protože nejlépe hodnotili svůj život lidé s vysokoškolským vzděláním, dále s odborným vzděláním, lidé s maturitou a podle očekávání nejhůře svou kvalitu života hodnotili lidé se základním vzděláním.

Tab. 16 Vzdělání

Vzdělání	Kvalita života – průměr
základní	6,8
střední bez maturity	7,2
středí s maturitou	7,6
vyšší odborné	7,7
vysokoškolské	7,8

Zdroj: Autor

H 5: Pátá hypotéza pojednává o tom, že kvalitu života budou lépe hodnotit respondenti, kteří žijí v jakémkoliv dlouhodobém vztahu. Tato hypotéza se potvrdila, přestože hodnoty nejsou příliš odlišné. Zároveň se domnívám, že čím více budou respondenti ve vztahu spokojeni, tím i jejich celková spokojenost bude vyšší. U této hypotézy se to částečně potvrdilo, s výjimkou respondentů, kteří odpověděli částečně nešťastně. Tato hodnota (10) vznikla proto, že na tuto odpověď odpověděl pouze jeden respondent, který přestože je v dlouhodobém vztahu částečně nešťasten, v závěrečném hodnocení kvality života zvolil hodnotu 10. Proto se domnívám, že toto hodnocení je zavádějící kvůli nedostatečnému množství respondentů, v této části.

Tab. 17 Vztahy

Vztah	Kvalita života – průměr
ano	7,6
ne	7,1

Zdroj: Autor

Tab. 18 Spokojenost ve vztahu

Spokojenost ve vztahu	Kvalita života - průměr
zcela šťastni	7,9
částečně šťastni	6,9
průměr	6,6
částečně nešťastni	10,0
zcela nešťastni	bez odpovědi

Zdroj: Autor

H 6: Šestá hypotéza předpokládá, že pokud má jedinec potomky, bude lépe hodnotit kvalitu života, než ti co je nemají. Tuto hypotézu musím vyvrátit, protože po zaokrouhlení vyjdou hodnoty stejné, tedy respondenti hodnotí svůj život stejně, pokud mají, či nemají děti.

Tab. 19 Rodinný život

Děti	Kvalita života - průměr
ano	7,4
ne	7,4

Zdroj: Autor

H 7: Sedmá hypotéza předpokládá lepší spokojenost se životem, pokud se respondent cítí zdrav. V této části se neptám na skutečný stav respondenta, nýbrž na jeho subjektivní pocit zdraví. Tato hypotéza byla potvrzena, protože hodnocení respondentů, kteří pocítují těžké zdravotní problémy je mnohem nižší, než u respondentů, kteří se cítí plně zdravě. Hodnota zdraví je v České republice opakovaně na prvním místě a je považována za hodnotu základní a nejvyšší (Možný, 2002). Je důležité si uvědomit, že pokud je jedinec nemocný, jdou téměř všechny jeho aspekty života stranou (Salajka, 2006).

Tab. 20 Pocit zdraví

Zdraví	Kvalita života - průměr
plně	7,8
lehčí problémy	7,3
těžké problémy	6,2

Zdroj: Autor

H 8: Osmá hypotéza předpokládá lepší spokojenost se životem, pokud má jedinec práci, školu, je na mateřské apod. Myslím si, že jejich kvalita života bude vyšší, než u lidí bez zaměstnání. Podle tabulky je patrné, že přes ne příliš odlišné hodnoty jsou lidé, kteří

pracují, studují, nebo jsou na mateřské dovolené spokojenější, než ti, co práci nemají, nebo jsou v důchodu. Tato hypotéza tedy byla potvrzena.

Tab. 21 Zaměstnání

Práce	Kvalita života - průměr
ano	7,7
ne	6,4
důchodce	6,9

Zdroj: Autor

H 9: Devátá hypotéza, týkající se přátelství předpokládá, že lidé budou více spokojeni, pokud budou mít nějakého dobrého přítele. Tato část hypotézy se potvrdila, protože průměrná hodnota spokojenosti respondentů, kteří mají dobrého přítele je 7,5, kdežto průměrná hodnota respondentů, kteří nemají dobrého přítele je 6,0. Toto číslo je však nad očekávání vysoké. Druhou část hypotézy, tedy že respondenti budou mít ve většině případů (60%) jednoho či dva dobré přátele, mohu také potvrdit, protože jak již bylo dříve popsáno, jednoho či dva dobré přátele má 72% respondentů.

Tab. 22 Dobrá přátelství

Přátelství	Kvalita života - průměr
ano	7,5
ne	6,0

Zdroj: Autor

H 10: Desátou hypotézu jsem stanovila na základě vlastní zkušenosti a domnívám se, že respondenti žijící v domě, budou hodnotit lépe svou kvalitu života, než ti, co žijí v bytě. Tuto hypotézu mohu dle očekávání potvrdit. Přestože rozdíl není tak velký, respondenti žijící v domě hodnotí kvalitu života lépe, než ti, co žijí v bytě.

Tab. 23 Bydlení

Bydlení	Kvalita života - průměr
dům	7,8
byt	6,9

Zdroj: Autor

H 11: Jedenáctá hypotéza měla za úkol potvrdit „Easterlinův paradox štěstí“, který říká, že spokojenost se životem neporoste s rostoucí finanční situací. Tuto hypotézu podle daných výsledků musím vyvrátit, přestože hodnoty jsou nepatrně odlišné. Tabulka vypovídá o tom, že lidé, kteří jsou velice dobře finančně zaopatřeni a vlastní dům/byt,

auto a jezdí každoročně na zahraniční dovolenou, hodnotí kvalitu života lépe, než respondenti, kteří nic z toho nemají. Zde se však nabízí otázka, jak moc je finanční situace zajištěna, protože jak již bylo zmíněno, s lepší finanční situací roste kvalita života, avšak pouze do určité míry. Po dosažení blahobytu kvalita života opět začne klesat.

Tab. 24 Finanční situace

Finanční situace	Ano; kvalita života	Ne; kvalita života
vlastnictví domu/bytu	7,8	7,1
vlastnictví auta	7,6	6,9
zahraniční dovolená	7,8	7,2

Zdroj: Autor

H 12: Ve dvanácté hypotéze se domnívám, že s rostoucím pocitem bezpečí poroste také subjektivní vnímání vlastního života. Tuto hypotézu opět mohu potvrdit, protože průměrné hodnocení respondentů, kteří se cítí celkem nebezpečně je 5,0 bodů, naopak respondenti, kteří se cítí zcela bezpečně, mají průměrnou hodnotu 8,2. V této části byl zaznamenán největší rozdíl v hodnocení kvality života.

Tab. 25 Pocit bezpečí

Bezpečnost	Kvalita života - průměr
zcela bezpečně	8,2
celkem bezpečně	7,7
průměrně	6,8
celkem nebezpečně	5,0
zcela nebezpečně	bez odpovědi

Zdroj: Autor

H 13: Prostorová dimenze kvality života bude v okrese Česká Lípa slabě pod průměrem České republiky. Tuto hypotézu mohu potvrdit, protože jak již bylo dříve zmíněno, průměrná hodnota kvality života v České republice je 6,63 a hodnota okresu Česká Lípa je 6,17.

H 14: V poslední hypotéze se domnívám, že hodnota subjektivní dimenze kvality života bude vyšší než hodnota prostorové dimenze v okrese Česká Lípa. Tuto hypotézu mohu také potvrdit. Podle mých výpočtů je hodnota subjektivní dimenze v okrese 7,42 a hodnota prostorové dimenze v okrese 6,17. Lidé jsou tedy spokojenější se svou kvalitou života, než jak vyplývá z dat z ČSÚ.

3.6 Hodnocení prostorové dimenze

Porodnost

Podle Velkého sociologického slovníku (1996) je porodnost definována jako „rození dětí chápané jako hromadný jev a vztahované k určité populaci“ (Velký sociologický slovník 1996, s. 807). Porodnost je tak spolu s úmrtností nejdůležitější složkou demografické reprodukce. Nejjednodušším ukazatelem porodnosti je hrubá míra plodivosti, která vyjadřuje počet živě narozených dětí na 1 tisíc obyvatel středního stavu sledované populace (nejčastěji v ročním vymezení).

Úmrtnost

Úmrtnost je jednou ze dvou základních složek demografické reprodukce a podle Velkého sociologického slovníku (1996, s. 1355) je definována jako „vymírání určité populace“. K vyjádření úmrtnosti se používá řada ukazatelů, v této práci byla použita hrubá míra úmrtnosti, která udává celkový počet zemřelých na 1 tisíc obyvatel středního stavu.

Pro výpočet porodnosti i úmrtnosti byla použita data z Českého statistického úřadu. A to konkrétně data středního stavu obyvatelstva a data porodnosti a úmrtnosti za desetileté období z let 2007 – 2013. Porodnost i úmrtnost jsou přepočítány na 1 000 obyvatel. Pro toto přepočítání byl použit vzorec $(\text{porodnost}/\text{střední stav obyvatel}) * 1000$. stejný postup byl proveden i u úmrtnosti, tudíž $(\text{úmrtnost}/\text{střední stav obyvatel}) * 1 000$.

Tab. 26 Porodnost a úmrtnost / 1 000 obyvatel

Rok	Porodnost	Úmrtnost
2007	12,60	9,01
2008	12,89	9,28
2009	11,82	8,86
2010	11,93	9,85
2011	10,59	8,76
2012	10,08	8,91
2013	10,25	9,38

Zdroj: Autor z dat ČSÚ

Sňatečnost/ rozvodovost

Dalším vybraným indikátorem, vyjadřující kvalitu života z hlediska prostorové dimenze, je sňatečnost. Počet rozvodů je přepočítán na 100 sňatků. Tento jev je hodnocen za období od 2007 – 2013. Výpočet rozvodovosti je: $(\text{rozvody} * 100) / \text{sňatky}$.

Podle tabulky je patrné, že se počet rozvodů od roku 2007 zvyšuje a naopak počet sňatků od roku 2007 klesá.

Tab. 27 Počet sňatků a rozvodů / 1000 obyvatel

Rok	Počet sňatků	Počet rozvodů
2007	6,20	58,40
2008	5,68	61,46
2009	4,49	74,09
2010	4,51	71,34
2011	5,28	66,98
2012	4,65	65,14
2013	4,52	72,69

Zdroj: Autor z dat ČSÚ

Úmrtnost na sebevraždy

Podle Velkého sociologického slovníku (1996) je sebevražda definována jako úmyslné, různě motivované usmrcení sebe sama. Obvykle je to reakce na tíživou situaci, kterou může být stres, ztráta smyslu života, nebo jiná zdánlivě bezvýhodná situace. V této práci je počet sebevražd přepočítán na 10 000 obyvatel, a to výpočtem: (počet sebevražd*10 000)/střední stav obyvatelstva. Podle tabulky počet sebevražd od roku 2007 stoupá až do roku 2013, kdy počet sebevražd mírně klesl.

Tab. 28 Počet sebevražd

Rok	Počet sebevražd/10 000 obyvatel
2007	0,88
2008	1,16
2009	1,83
2010	1,73
2011	1,94
2012	1,75
2013	1,36

Zdroj: Autor z dat ČSÚ

Vzdělanostní struktura

Vzdělanostní struktura je vypočítána za roky 2001 a 2011 z dat sčítání obyvatelstva. Podle níže přiložené tabulky bylo v roce 2001 nejvíce lidí vyučených a se středním odborným vzděláním bez maturity. Dále bylo nejvíce lidí se základním a neukončeným vzděláním. Naopak nejméně bylo lidí bez vzdělání, tedy 488. V tomto roce bylo také překvapivě málo vysokoškolsky vzdělaných lidí. V roce 2011 bylo nejvíce lidí s vyučením, nebo středoškolským vzděláním bez maturity. Tento stav se oproti roku

2001 snížil. V porovnání s rokem 2001 vzrostl počet úplného středoškolského vzdělání s maturitou. Bohužel však vzrostl počet lidí bez vzdělání.

Tab. 29 Vzdělanostní struktura

Vzdělání	2001	2011
bez vzdělání	488	568
základní a neukončené vzdělání	22949	17370
vyučení a střední odborné bez maturity	36477	33142
úplné střední s maturitou	18433	20573
vyšší odborné a nástavbové	2283	2765
vysokoškolské	4538	5855
nezjištěno	1190	4766

Zdroj: Autor z dat ČSÚ

Střední délka života

„Naděje dožití (též střední délka života) vyjadřuje počet roků, který v průměru ještě prožije osoba právě x-letá za předpokladu, že po celou dobu jejího dalšího života se nemění řád vymírání, zjištěný úmrtnostní tabulkou, zkonstruovanou pro daný kalendářní rok nebo jiné (zpravidla delší) období“ (ČSÚ, cit. Online 1. 11. 2014). „Střední délka života je ukazatel kvality života, v kterém se všechny vlivy sečtou. Udává se vesměs jen její hodnota při narození“ (Možný 2002, s. 56). Tento autor také tvrdí, že o tom, jak dlouhý bude život člověka, rozhodují různé vlivy už při jeho narození a naděje na dožití se bude pravděpodobně nadále zvyšovat. Tento údaj je pouze hypotetický a nejčastější pojmy jsou „střední délka života při narození“ nebo „naděje dožití při narození“, jedná se tedy o údaj, který vyjadřuje, kolika let by se dožil muž, či žena narození v daném roce. Tento údaj se zásadně uvádí zvlášť, za muže a za ženy. Z tabulky je patrné, že střední délka života neustále stoupá. Rostoucí střední délku života přiřazují zejména k rostoucí vzdělanostní struktuře a zlepšujícím se životním podmínkám.

Tab. 30 Střední délka života

Rok	Muži	Ženy
2007	55,7	89,4
2008	57,8	92,3
2009	60,7	94,3
2010	62,9	95,0
2011	68,6	101,5
2012	74,2	108,1
2013	79,3	114,5

Zdroj: Autor z dat ČSÚ

Nezaměstnanost

Nezaměstnanost je definována jako „výskyt osob bez placeného zaměstnání, které je chtějí a aktivně je hledají, jsou na něj odkázány jako na zdroj obživy“ (Velký Sociologický slovník, s. 688). Z tabulky můžeme vyčíst, že v roce 2009 míra registrované nezaměstnanosti prudce stoupla. Tento jev přisuzují hospodářské krizi v roce 2008 a krachu některých velkých firem v okrese, které měli za následek vysoký počet nezaměstnaných lidí. Míra registrované nezaměstnanosti z období 2007 – 2012 je vyjádřena v %.

Tab. 31 Míra registrované nezaměstnanosti

Rok	Míra registrované nezaměstnanosti v %
2007	7,06
2008	7,68
2009	13,20
2010	12,38
2011	11,22
2012	11,87

Zdroj: Autor z dat ČSÚ

Generativita

Pro vyjádření generativity byl zvolen indikátor dárcovství krve, a to z let 2007, 2009 a 2011. V tabulce je znázorněn počet evidovaných dárců krve a počet dárců, kterým krev byla v daném roce odebrána. Data jsou přepočítána na 1 000 obyvatel. Z tabulky je patrné, že počet evidovaných dárců se zvýšil pouze v roce 2009. Počet odebraných dárců se také příliš nezvyšuje, naopak v roce 2011 počet odebraných dárců klesl.

Tab. 32 Dárcovství krve

Rok	Evidovaní dárce	Odebraní dárce
2007	16,62	14,96
2009	17,21	14,82
2011	16,02	14,02

Zdroj: Autor z dat ČSÚ

Environmentální indikátor (Emise základních znečišťujících látek)

Pro vyjádření environmentálního indikátoru jsem si vybrala látky znečišťující ovzduší, tedy oxid uhelnatý, oxid dusíku, oxid siřičitý a tuhé znečišťující látky. Tyto látky vznikají především z automobilové dopravy a spalováním hnědého uhlí v topeništích. Data jsou uvedena od roku 2007 – 2012. Můžeme si všimnout (Tab. 33), že od zjištěného roku 2007 míra oxidu uhelnatého neustále klesá, až do roku 2010, kdy

se hodnota nepatrně zvýšila a v dalším roce opět klesla. V roce 2012 se emise oxidu uhelnatého rapidně zvýšily.

Druhou látkou, znečišťující ovzduší je oxid dusíku. Z tabulky je patrné, že emise oxidu dusíku za poslední roky nepatrně klesly, ale celkově se příliš nemění. Třetí základní znečišťující látkou ovzduší je oxid siřičitý. Oxid siřičitý od roku 2007 klesá, a pouze v roce 2010 se hodnota zvýšila. Poslední základní látkou znečišťující ovzduší jsou tuhé znečišťující látky. Tuhé látky se za poslední období pohybují přibližně na stejné úrovni, kdy buď nepatrně klesají, či vzrůstají. Nejvíce znečišťující látkou v okrese, je podle výsledků oxid uhelnatý, jehož hodnoty se v roce 2012 opět začaly zvyšovat.

Tab. 33 Emise základních znečišťujících látek

Rok	Oxid uhelnatý	Oxid dusíku	Oxid siřičitý	Tuhé látky
2007	1,2	0,4	0,6	0,3
2008	1,2	0,3	0,5	0,3
2009	1,1	0,2	0,5	0,2
2010	1,3	0,2	0,6	0,3
2011	1,1	0,2	0,4	0,2
2012	3,5	0,3	0,4	0,2

Zdroj: Autor z dat ČSÚ

Kriminalita

Data trestných činů jsou zjištěna od roku 2007 do roku 2013. Počet trestných činů se v okrese Česká Lípa od roku 2007 celkově snižuje. Od roku 2008 počet trestných činů začal do roku 2012 klesat a v roce 2013 opět vzrostl na více než 3800. U tohoto indikátoru nebyl zjišťován druh kriminální činnosti, ale celkově spáchané trestné činy.

Tab. 34 Trestní činy celkem

Rok	Kriminalita
2007	5034
2008	4655
2009	4434
2010	4037
2011	4025
2012	3483
2013	3810

Zdroj: Autor z dat ČSÚ

4. Celkové hodnocení kvality života v okresech ČR

Nejlépe hodnocený okres České republiky, je podle mého šetření jednoznačně okres Brno – město, který získal nejvyšší hodnotu kvality života (9,24). Tento okres měl nejvyšší hodnoty především v indikátorech sňatečnosti, dárcovství krve a vzdělanosti. Nejslabší stránkou okresu je vysoká úmrtnost s hodnotou 0,36. Hned za okresem Brno – město, má nejvyšší hodnotu kvality života Hlavní město Praha, s hodnotou 8,61. V tomto okrese jsou nejlépe hodnocenými indikátory vzdělanost a nezaměstnanost. Na druhou stranu zde byl bohužel zaznamenán nejvyšší počet trestných činů. K mému překvapení je zde poměrně nízká hodnota generativity. Třetím okresem s nejvyšší kvalitou života je okres Plzeň – město, který má nejvyšší hodnocení v indikátorech: střední délky života u mužů a žen, a má poměrně nízkou rozvodovost a vysokou sňatečnost. Za negativních jev považuji nízkou porodnost. Dalšími okresy s hodnocením vyšším, než 7,83 jsou okresy Hradec Králové, České Budějovice a Pardubice. Mezi nejhůře hodnocený okres České republiky patří okres Tachov. Tento okres vykazuje nejnižší hodnoty v rozvodovosti, sebevraždnosti a vzdělanosti. V indikátoru generativity nebyla pro tento okres zjištěna data. Nejlépe hodnoceným indikátorem jsou emise. Druhým nejhůře hodnoceným okresem je okres Bruntál, kde byly nejnižší hodnoty u generativity, porodnosti a nezaměstnanosti. Třetím nejhůře hodnoceným okresem je okres Jeseník. Jako nejhůře hodnocené indikátory jsou nezaměstnanost, porodnost a sebevraždnost.

Dalšími okresy, které mají nižší kvalitu života než 5,45, jsou okresy Teplice, Most, Ostrava, Děčín, Přerov a Karviná. Okres Česká Lípa má hodnotu kvality života 6,17 a v celkovém hodnocení se umístil na 50. místě. Tento okres se proto zařazuje spíše do hůře hodnocených, stejně jako například okresy Chomutov, Louny, Jičín, Ústí n. Labem, Mělník či Domažlice. Okres Česká Lípa má dobré hodnocení v indikátorech sňatečnost, rozvodovost a emise. Naopak je zde nízká vzdělanost a index generativity. V následující části popíši jednotlivé indikátory a v závěru umístím mapu kvality života v okresech České republiky.

Tab. 35 Indikátory

Pořadí	Indikátor	Jednotka	Období	Zdroj
1.	Porodnost	na 1000 obyv.	2007 – 2013	ČSÚ
2.	Úmrtnost	na 1000 obyv.	2007 – 2013	ČSÚ
3.	Sňatečnost	na 1000 obyv.	2007 – 2013	ČSÚ
4.	Rozvodovost	na 100 sňatků	2007 – 2013	ČSÚ
5.	Sebevražednost	na 100 000 obyv.	2006 – 2010	ČSÚ
6.	Vzdělanost	na 1000 obyv.	2001 – 2011	ČSÚ
7.	Kriminalita (celkem)	na 1000 obyv.	2007 – 2013	ČSÚ
8.	Emise	tuna/km ²	2007 – 2012	ČSÚ
9.	Nezaměstnanost	%	2006 – 2012	ČSÚ
10.	Index stáří – muži	věk	2007 – 2013	ČSÚ
11.	Index stáří – ženy	věk	2007 – 2013	ČSÚ
12.	Generativita	na 1000 obyv.	2007, 2009 a 2011	ÚZIS ČR

Zdroj: Autor

Pro vyhodnocení výsledků prostorové dimenze kvality života v okresech České republiky jsem použila stejné indikátory jako pro vyhodnocování kvality života v okrese Česká Lípa, které jsou uvedeny v předešlé tabulce. Tedy indikátory zlatého standardu kvality života a k nim ještě zvolený environmentální indikátor (emise) a kriminalitu. V tabulce, která je rozdělena na dvě části, je uvedeno pořadí okresů, podle výsledné hodnoty kvality života. Ta byla vypočítána sečtením všech hodnot indikátorů za dané okresy. Hodnoty byly přepočítány na konzistentní škálu <0 – 1>. Na tuto škálu jsem převedla všechny hodnoty indikátorů a to pomocí dvou vzorců. První vzorec jsem použila pro výpočet kladných jevů, jako je porodnost, sňatečnost, střední délka života mužů a žen, dárcovství krve a počet vysokoškolsky vzdělaných lidí.

$$I_{xi} = (X_i - X_{min} / X_{max} - X_{min})$$

Naopak druhý vzorec jsem použila pro výpočet negativních jevů, jako je úmrtnost, sebevražednost, rozvodovost, nezaměstnanost, emise a kriminalita.

$$I_{xi} = (X_{max} - X_i / X_{max} - X_{min})$$

Porodnost

Míru porodnosti v okresech České republiky jsem vypočítala pomocí středního stavu obyvatelstva, kdy jsem porodnost přepočítala na 1 000 obyvatel. Porodnost byla počítána za období let 2007 – 2013. Na tuto škálu jsem převedla hodnoty všech indikátorů. Okresem s nejvyšší mírou porodnosti je Praha – západ, a naopak nejnižší

míra porodnosti je v okrese Jeseník. V okrese Česká Lípa byla zjištěna poměrně nízká porodnost, kde celková hodnota porodnosti je 0,41.

Úmrtnost

Dalším indikátorem byla úmrtnost, kterou jsem přepočítala také na 1 000 obyvatel. Sledované období bylo stejné jako u porodnosti z let 2007 – 2013. Okresem s nejvyšší průměrnou mírou úmrtnosti je okres Rokycany a naopak nejnižší míra úmrtnosti byla v okrese Praha – západ.

V České Lípě byla hodnota úmrtnosti poměrně vysoká (0,70).

Sňatečnost

Počet sňatků jsem také přepočítala na 1000 obyvatel a to ve sledovaném období 2007 – 2013. Okresem s nejnižší sňatečností je Přerov a nejvíce sňatků připadá na okresy Česká Lípa, Liberec a Brno – město (1,00).

Rozvodovost

Počet rozvodů jsem přepočítala na 100 sňatků a to ve stejném období jako sňatečnost. Nejvíce rozvodů podle průměru z těchto let připadá na okres Přerov, a nejméně na okres Žďár nad Sázavou. Možný (2002) uvádí, že po modernizaci rodiny došlo také k vzestupu rozvodovosti, opakovaným sňatkům a poklesu porodnosti. Rozvodovost je také závislá na vzdělání obou manželů. Podle studií se méně rozvádějí lidé s vysokoškolským vzděláním. Naopak u lidí bez vzdělání, nebo se základním vzděláním se riziko rozvodu zvyšuje.

V okrese Česká Lípa je rozvodovost stále vysoká a její hodnota na škále <0 – 1> je 0,83.

Střední délka života

Střední délku života mužů a žen jsem počítala za období 2007 – 2013. Okresem, kde je nevyšší střední délka života mužů, je Plzeň – město, naopak nejnižší střední délka života je v okrese Praha – západ. U žen je nejvyšší střední délka života zaznamenána v okrese Ústí nad Orlicí a nejnižší střední délka života také v okrese Praha – západ. Všeobecně se ženy dožívají vyššího věku, než muži, toto tvrzení se potvrdilo i pro okres Česká Lípa.

V okrese Česká Lípa je hodnota indexu stáří u mužů 0,16 a u žen 0,19.

Generativita

Pro vyjádření generativity jsem zvolila dárcovství krve. Pro tento výpočet jsem použila počty evidovaných dárců krve a to z let 2007, 2009 a 2011. Tyto hodnoty jsem opět převedla na tisíc obyvatel a dále díky průměru z uvedených let jsem hodnoty převedla na škálu <0 – 1>. Největší tendenci být dobrým člověkem mají lidé v okrese Brno – město a naopak nejnižší potřebu být dobrým člověkem mají lidé z okresů Mělník, Nymburk, Praha – východ, Český Krumlov, Prachatice, Strakonice, Domažlice, Plzeň – jih, Litoměřice, Louny, Jablonec n. Nisou, Semily, Rychnov nad Kněžnou, Třebíč, Brno – venkov a Bruntál, kde podle zdroje možnosti pro odběry jsou, ale počet evidovaných dárců je roven nule. Právě v tomto indikátoru získal okres Česká Lípa nejhorší hodnocení, tedy 0,17.

Kriminalita

Dalším indikátorem, který byl použit pro hodnocení kvality života, byl počet trestných činů v okrese. Počet trestných činů byl jako u většiny indikátorů hodnocen z období let 2007 – 2013. Nejvíce trestných činů bylo spácháno v Hlavním městě Praze, naopak nejméně trestných činů bylo ve zvoleném období v okrese Hodonín.

V okrese Česká Lípa byla hodnota 0,48.

Emise

Pro vyjádření environmentálního indikátoru, jsem zvolila hodnocení emisí základních znečišťujících látek. Data byla v tunách/km². A jednalo se o tuhé částice, oxid siřičitý, oxidu dusíku a oxid uhelnatý. Hodnocení bylo z let 2007 – 2012. Nejdříve jsem spočítala průměrné hodnoty jednotlivých emisí v okresech a dále jsem spočítala průměr všech emisí za jednotlivé okresy. Nejvyšší zátěž emisemi vykazuje jednoznačně okres Ostrava – město. Nejlepší hodnocení měli např. okresy Uherské Hradiště, Znojmo, Břeclav.

Okres Česká Lípa si v tomto směru vede poměrně dobře a to s hodnotou 0,99.

Nezaměstnanost

Hrubá míra nezaměstnanosti byla vyjádřena v procentech. Tyto údaje jsou za období let 2006 – 2012. Nejvyšší míra nezaměstnanosti je v okrese Most a naopak nejnižší míra nezaměstnanosti je v okrese Praha – východ.

V okrese Česká Lípa je stále poměrně vysoká nezaměstnanost a hodnota výsledků je 0,45.

Sebevraždy

Z důvodu nedostatku dat, jsem počet sebevražd hodnotila za období let 2006 – 2010. Sebevraždy jsem přepočítala na 100 000 obyvatel. Indikátor sebevraždění ve své práci navrhovala také Krejčíková (In Murgaš, 2014). Lidé nejvíce páchají sebevraždy v okrese Tachov. Naopak nejméně sebevražd za toto období stalo v okrese Brno – venkov.

V okrese Česká Lípa není míra sebevraždění tak vysoká, a hodnota měření je 0,69.

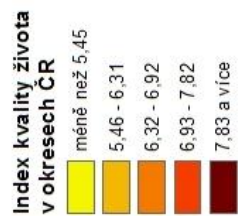
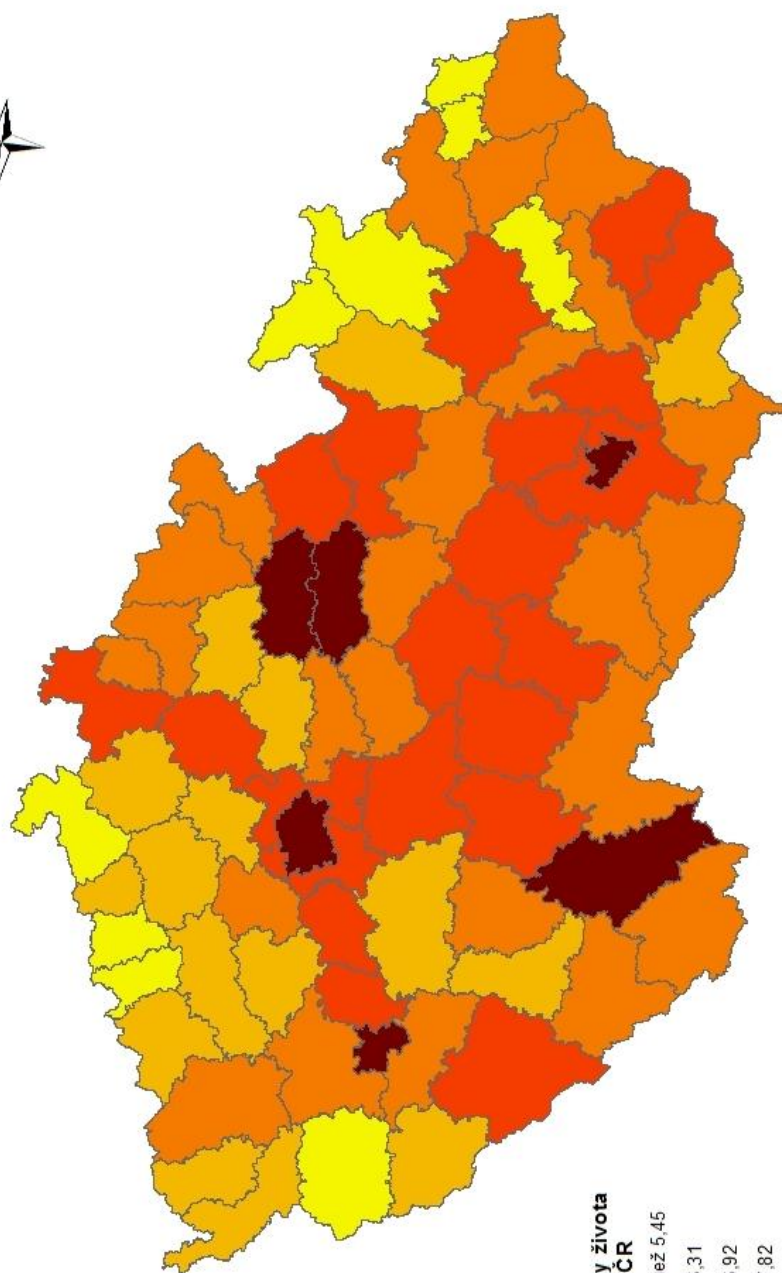
Vzdělanost

Jak již bylo dříve zmíněno a také v hypotézách potvrzeno, s rostoucí vzdělaností roste celková kvalita života. Počet vysokoškolsky vzdělaných lidí jsem počítala za roky 2001 a 2011 a to z důvodu, že tato data jsou pouze ze sčítání lidu, domů a bytů. Nejvíce vysokoškolsky vzdělaných lidí je v Hlavním městě Praze a naopak nejméně vysokoškolsky vzdělaných lidí je v okrese Sokolov.

V okrese Česká Lípa je velice nízký počet vysokoškolsky vzdělaných lidí a hodnota indexu vzdělanosti je 0,08.

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

Průměr z let (2001 - 2013)

CINGELOVÁ Tereza
Technická univerzita v Liberci, 2015
Zdroj: vlastní vyhotovení v programu ArcGIS 10.1
Data: ArcČR 500, Statistický úřad ČR

Mapa 1 Kvalita života v okresech České republiky (Vlastní vyhotovení v programu ArcGIS 10.1)

4.1 Hodnocení prostorové diference kvality života jinými autory

Kvalitu života v okresech České republiky hodnotila Krejčíková (In Murgaš, 2014). K vyhodnocení použila rozdělení do tří skupin. První skupinou jsou indikátory sociální oblasti, kde jsou zařazeny tyto indikátory: standardizovaná míra úmrtnosti na 10 000 obyvatel, přistěhovalý na 1 000 obyvatel, živě narození na 1 000 obyvatel a počet trestných činů celkem na 1 000 obyvatel. Druhou skupinou jsou indikátory ekonomické oblasti, které zahrnují index stáří, uchazeči o 1 pracovní místo, celkovou nezaměstnanost na 1 000 obyvatel a zahájení výstavby bytů na počet obyvatel. Poslední skupinou jsou indikátory environmentální oblasti, kde bylo použito hodnocení emisí oxidů dusíku a oxidu siřičitého. Autorka toto rozdělení používá kvůli podmínkám, které ovlivňují kvalitu života v okrese v delším časovém horizontu. Uvádí, že nejdůležitějším činitelem, který má vliv na život člověka je ekonomická situace regionu. Zmiňuje se také o určité neobjektivitě ve výběru indikátorů, a to proto, že výběr zrcadlí subjektivní názor autora, což značně ovlivňuje výsledky šetření.

Podle zmíněné autorky jsou nejlépe hodnocenými okresy Praha – západ, Praha – východ a Brno – venkov. Okres Česká Lípa se podle jejího hodnocení umístil v pořadí na 53. místě s hodnotou 5,46. Podle mého měření je kvalita života v tomto okrese vyšší, protože hodnota kvality života vyšla 6,17. Nejhůře hodnocenými okresy podle Krejčíkové jsou Chomutov, Most a Ostrava – město. Podle mých hodnocení jsou to okresy Tachov, Bruntál a Jeseník. Okresy Chomutov, Most a Ostrava – město patří mezi nejhůře hodnocené okresy a v tom se tedy s autorkou shodujeme. Nutno také dodat, že Krejčíková hodnotila okresy v roce 2012 a mé hodnocení vycházelo z průměrů let a také jsme použily odlišné indikátory.

Prostorovou dimenzi kvality života hodnotil také Murgaš (2015). Který použil podobně jako já, indexy zlatého standardu kvality života, kromě sňatečnosti a kriminality. Období jeho měření je z let 2001 – 2011, u generativity z let 2007, 2009 a 2011. Podle něj jsou okresy s nejvyšším indexem kvality života okresy Brno – město, Hl. město Praha, Hradec Králové, Jihlava a České Budějovice. V hodnocení kvality života v těchto okresech se naše měření shodují. Okresy s nejnižším indexem kvality života jsou Most, Louny, Teplice, Sokolov a Chomutov, v čemž se také shodujeme, protože tyto okresy i v mé práci vykazovaly velice nízké hodnoty. V příloze jsou výsledné mapy obou autorů, a podle všech třech měření můžeme říci, že nejhůře hodnocenými okresy jsou Bruntál, Karviná, Děčín, Teplice a Most. Naopak nejlépe hodnoceným okresem v České republice je okres České Budějovice.

5. Závěr

V mé bakalářské práci jsem se zabývala hodnocením kvality života v okrese Česká Lípa, a to z holistického přístupu, který se vyznačuje tím, že jsem se snažila pojmout kvalitu života jako celek. V první části této práce se věnuji teorii a popisuji koncept kvality života. Druhá část se již zabývá aplikací kvality života do praxe. Zde jsem se snažila vyhodnotit jak kvalitu života subjektivní, tak i prostorovou, protože pro hodnocení kvality života je dobré hodnotit obě tyto dimenze.

V subjektivním hodnocení kvality života vycházím z dat získaných z dotazníkového šetření, které probíhalo na území okresu Česká Lípa. Celkem bylo vyhodnoceno 100 dotazníků. Před samotným hodnocením jsem stanovila 14 hypotéz, které jsem později potvrdila, nebo vyvrátila. Jako potvrzenou hypotézu, mohu uvést např. to, že lidé, kteří hodnotí svůj život lépe, jsou převážně ti, kteří mají zaměstnání, vysokoškolské vzdělání, nebo ti, co jsou ve věku 29 – 39 let. Za vyvrácenou, i když v pozitivním smyslu, považuji hypotézu první, a sice tu, že průměrné hodnocení kvality života bude mít hodnotu 6. Průměrná hodnota vyšla 7,42, což také potvrzuje, že subjektivní hodnocení je lepší, než hodnocení prostorové dimenze kvality života, které pro okres Česká Lípa mělo hodnotu 6,17.

Prostorové dimenzi kvality života jsem se věnovala i na úrovni celé České republiky. Podle výsledků mohu říci, že i subjektivní hodnocení v okrese Česká Lípa je vyšší, než u průměru prostorové dimenze kvality života ve všech okresech České republiky, kde byla hodnota 6,63. U hodnocení prostorové dimenze jsem si nejdříve stanovila indikátory a dále jsem data (ČSÚ a ÚZIS ČR) převedla na škálu <0 – 1>, a po sečtení všech indikátorů mi vyšla hodnota celkové kvality života. Období se lišilo podle dostupnosti dat. Hodnoty okresů jsem seřadila podle nejlépe hodnocených do tabulky (Příloha A).

Pro porovnání jsem použila práci Krejčíkové (In Murgaš, 2012) a Murgaše (2015), kteří se zabývali hodnocením kvality života v okresech České republiky. Podle všech třech měření je okres Česká Lípa hodnocen jako okres s poměrně nízkou kvalitou života, avšak podle subjektivního mínění obyvatel se okres nejeví, jako tak špatný. Dále byly jako nejhorší okresy uvedeny Bruntál, Karviná, Děčín, Most a Teplice. Shoda v nejlépe hodnoceném okresu je pouze u Českých Budějovic. S Murgašem (2015) se dále shodujeme na okresech Brno, Hl. město Praha a Hradec Králové. Nutno také dodat, že výsledky se liší zejména proto, že každý ve své práci používáme rozdílné indikátory.

6. Použitá literatura

- ARISTOTELÉS, 2009. *Etika Nikomachova*. 3., nezměn. vyd. Praha: Rezek. ISBN 978-80-86027-29-6.
- AOPK, 2002. *Chráněná území ČR*. 1. vyd. Praha: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR. ISBN 80-86064-43-3.
- GURKOVÁ, E., 2011. *Hodnocení kvality života. Pro klinickou praxi a ošetrovatelský výzkum*. 1.vyd. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3625-9.
- HEŘMANOVÁ, E., 2012. *Koncepty, teorie a měření kvality života*. 1. vyd. Praha: Sociologické nakladatelství (SLON). ISBN 978-80-7419-106-0.
- JOHNSON, R., et al., 2000. *The Dictionary of Human Geography*. 4th ed. Oxford: Blackwell. ISBN 0-631-20561-6.
- KAČMÁROVÁ, M., et al., 2013. *Teórie a nástroje merania subjektívne hodnotenej kvality života*. 1. vyd. Prešov: Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove. ISBN 978-80-555-0972-3.
- MOŽNÝ, I., 2002. *Česká společnost: nejdůležitější fakta o kvalitě našeho života*. 1. vyd. Praha: Portál. ISBN 8071786241.
- MURGAŠ, F., 2012. *Prostorová dimenze kvality života*. 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci, Studijní texty (Sociologické nakladatelství). ISBN 978-80-7372-931-8.
- MURGAŠ, F., a HEŘMANOVÁ, E., 2014. *V čem spočívá kvalita, smysluplnost a důstojnost života?*. Dějiny a současnost., s. 41-44.
- MURGAŠ, F., 2014. *Kvalita života v regionech České republiky*, 1. vyd. Liberec: Technická univerzita v Liberci. ISBN 978-80-7494-173-3.
- MURGAŠ, F., 2015. *Municipalities and regions as good places to live. Index of quality of life in the Czech Republic*.
- SALAJKA, F., 2006. *Hodnocení kvality života u nemocných s bronchiální obstrukcí*. 1. vyd. Praha: Grada. ISBN 80-247-1306-3.
- TEMELOVÁ, J., et al., 2012. *Nové sociálně prostorové nerovnosti, lokální rozvoj a kvalita života*. Plzeň: Aleš Čeněk. ISBN 978-80-7380-378-0.
- PHILLIPS, D., 2006. *Quality of Life: Concept, policy and practice*, New York: Routledge. ISBN 0-415-32355-X.
- RAPLEY, M., 2003. *Quality of life research: a critical introduction*. California: SAGE Publications. ISBN 978-0-7619-5457-6.

- *Velký sociologický slovník*: 1996, I. svazek A-O. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-718-4164-1.
- *Velký sociologický slovník*: 1996, II. svazek P-Z. 1. vyd. Praha: Karolinum. ISBN 80-718-4310-5.

7. Internetové zdroje

- KKŘIVOHLAVÝ, J., 2001. *Psychologická pojetí a způsoby zjišťování kvality života* [online]. [cit. 2014-02-24]. Dostupné z: http://jaro.krivohlavy.cz/stare_stranky/c_lanky.html.
- *Demografické informační centrum* [online]. [cit. 2014-02-24]. ISSN 1801-2914. Dostupné z: <http://demografie.info/>.
- IŠTOK, R. a ANGELOVIČ M., 2001. [online]. [cit. 2014-11-05]. Dostupné z: http://www.unipo.sk/public/media/18398/Folia_geographica_2012_20_I%20A1tok.pdf.
- *Slovník cizích slov*, [online]. [cit. 2014-10-19]. Dostupné z: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/koncept>.
- ČSÚ, *veřejná databáze ČSÚ*, [online]. [cit. 2014-10-19]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=ZPR5012PU_OK
- ČSÚ, *sčítání lidu, domů a bytů, vše o území*, [online]. [cit. 2014-11-10]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/>.
- ČSÚ, *demografická ročenka okresů 2001 – 2010*. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/demograficka-rocenka-okresu-2001-az-2010-tacr9lk4ov>.
- ČSÚ, *veřejná databáze ČSÚ*, [online]. [cit. 2014-11-10]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=PRA0100PU_OK&q_rezim=1&vo=null&q_text=&kapitola_id=15.
- ČSÚ, *veřejná databáze ČSÚ*, [online]. [cit. 2014-11-10]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&cislotab=OBY5032PU_OK&voa=tabulka&go_zobraz=1&aktualizuj=Aktualizovat&cas_1_99=2013.
- ČSÚ, *veřejná databáze ČSÚ*, [online]. [cit. 2014-11-10]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=null&cislotab=KRI5012PU_OK&kapitola_id=380&voa=tabulka&go_zobraz=1&aktualizuj=Aktualizovat&cas_1_99=2013.

- ČSÚ, *veřejná databáze ČSÚ*, [online]. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=OBY5012PU_OK&vo=null.
- ČSÚ, *veřejná databáze ČSÚ*, [online]. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/documents/10180/20566739/401211p10.pdf>.
- ČSÚ, *veřejná databáze ČSÚ*, [online]. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?voa=tabulka&cislotab=OB026+%28okresy%29&vo=null>.
- ČSÚ, *Krajská správa ČSÚ v Liberci: Pohyb obyvatelstva v okrese v letech 1960-2013, absolutní údaje*, [online]. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/100317_bilance_cl.
- ČSÚ, *Krajská správa ČSÚ v Liberci: Vybrané charakteristiky populačního vývoje v okrese Česká Lípa*, [online]. [cit. 2014-11-15]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/okres_ceska_lipa_new.
- ČSÚ, *Krajská správa ČSÚ v Liberci: Charakteristika okresu Česká Lípa* [online]. [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/_xl/charakteristika_okresu_cl.
- ČSÚ, *Krajská správa ČSÚ v Liberci, Demografické údaje*, [online]. [cit. 2014-10-19]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/xl/okres_ceska_lipa_new
- ČSÚ, *Krajská správa ČSÚ v Liberci: Věková struktura obyvatel v okresech*, [online]. [cit. 2014-10-08]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?cislotab=DEM0040PU_OK&kapitola_id=19&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=2&cas_1_29=20131231.
- ÚZIS ČR, *Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR (2014), Data o dárcovství krve v okresech ČR*.

8. Seznam příloh

- Příloha A Tabulka hodnocení kvality života v rámci okresů ČR
- Příloha A Tabulka hodnocení kvality života v rámci okresů ČR – pokračování
- Příloha B Hodnocení kvality života v okresech ČR
- Příloha C Hodnocení kvality života v okresech
- Příloha D Porodnost
- Příloha E Úmrtnost
- Příloha F Sňatečnost
- Příloha G Rozvodovost
- Příloha H Vzdělanostní struktura
- Příloha I Nezaměstnanost
- Příloha J Kriminalita
- Příloha K Generativita
- Příloha L Sebevražednost
- Příloha M Emise základních znečišťujících látek
- Příloha N Střední délka života u mužů
- Příloha O Střední délka života u žen
- Příloha P Dotazník

9. Přílohy

Příloha A Tabulka hodnocení kvality života v rámci okresů ČR

Poř.	Okres	Rozv.	Sňatky	Por.	Úmrt.	Index stáří - Muži	Index stáří - Ženy	Kvalita života
1.	Brno - město	0,88	1,00	0,49	0,36	0,91	0,69	9,24
2.	Hl. m. Praha	0,96	0,96	0,41	0,50	0,83	0,87	8,61
3.	Plzeň - město	0,89	0,82	0,27	0,42	1,00	0,90	8,46
4.	Hr. Králové	0,90	0,68	0,26	0,44	0,80	0,80	8,34
5.	Č. Budějovice	0,90	0,91	0,35	0,59	0,52	0,51	8,12
6.	Pardubice	0,91	0,74	0,30	0,47	0,68	0,73	7,93
7.	Jihlava	0,96	0,76	0,33	0,6	0,48	0,61	7,82
8.	Praha - západ	0,85	0,73	1,00	1,00	0,00	0,00	7,66
9.	Tábor	0,93	0,61	0,20	0,35	0,72	0,71	7,60
10.	Liberec	0,95	1,00	0,45	0,53	0,38	0,43	7,50
11.	Brno - venkov	0,90	0,55	0,46	0,62	0,42	0,61	7,46
12.	Beroun	0,82	0,70	0,43	0,48	0,43	0,44	7,37
12.	Zlín	0,93	0,57	0,12	0,41	0,61	0,70	7,35
12.	Ústí n. Orlicí	0,93	0,52	0,29	0,54	0,44	1,00	7,35
13.	Ml. Boleslav	0,85	0,78	0,38	0,64	0,40	0,45	7,34
13.	Vyškov	0,88	0,58	0,28	0,51	0,48	0,54	7,34
14.	Ž. n. Sázavou	1,00	0,53	0,20	0,68	0,50	0,53	7,28
15.	Praha – vých.	0,85	0,76	0,98	0,81	0,06	0,06	7,26
15.	Benešov	0,93	0,60	0,33	0,23	0,54	0,53	7,26
16.	Olomouc	0,86	0,70	0,36	0,52	0,52	0,60	7,24
17.	Blansko	0,89	0,47	0,34	0,49	0,61	0,68	7,20
18.	Pelhřimov	0,90	0,20	0,01	0,32	0,81	0,78	7,13
19.	Rokycany	0,92	0,69	0,13	0,00	0,78	0,73	7,11
20.	Klatovy	0,90	0,36	0,10	0,28	0,70	0,68	7,06
21.	R. n. Kněžnou	0,87	0,59	0,26	0,45	0,52	0,53	7,02
22.	Havl. Brod	0,97	0,42	0,18	0,42	0,65	0,64	7,00
23.	Uh. Hradiště	0,95	0,37	0,06	0,40	0,62	0,75	6,98
24.	Kolín	0,87	0,81	0,40	0,30	0,54	0,59	6,92
25.	Plzeň - jih	0,97	0,54	0,19	0,34	0,65	0,56	6,88
26.	Břeclav	0,92	0,59	0,12	0,55	0,43	0,63	6,84
27.	Svitavy	0,93	0,49	0,22	0,41	0,44	0,46	6,81
28.	Kutná Hora	0,91	0,59	0,13	0,13	0,70	0,74	6,78
29.	Náchod	0,86	0,56	0,24	0,36	0,59	0,63	6,76
30.	Fr. - Místek	0,89	0,65	0,18	0,39	0,45	0,51	6,75
30.	Písek	0,85	0,32	0,14	0,23	0,79	0,78	6,75
31.	Opava	0,94	0,58	0,18	0,36	0,42	0,53	6,71
32.	Chrudim	0,92	0,38	0,19	0,26	0,53	0,62	6,69
32.	Znojmo	0,90	0,48	0,19	0,46	0,38	0,50	6,69
33.	J. Hradec	0,63	0,12	0,14	0,41	0,57	0,57	6,68
34.	Prachatice	0,90	0,72	0,30	0,48	0,38	0,36	6,67
35.	Trutnov	0,83	0,66	0,22	0,41	0,52	0,61	6,64
36.	Kladno	0,80	0,71	0,43	0,30	0,45	0,50	6,56

37.	Kroměříž	0,85	0,43	0,07	0,29	0,61	0,69	6,54
38.	Nový Jičín	0,93	0,55	0,23	0,52	0,35	0,42	6,50
38.	Jabl. n. Nisou	0,83	0,55	0,33	0,49	0,47	0,54	6,50
39.	Třebíč	0,92	0,43	0,08	0,48	0,55	0,59	6,49
40.	Semily	0,91	0,43	0,19	0,25	0,68	0,73	6,44
41.	Karlovy Vary	0,87	0,61	0,11	0,35	0,64	0,65	6,43
42.	Č. Krumlov	0,84	0,77	0,41	0,73	0,22	0,17	6,42
43.	Plzeň - sever	0,93	0,53	0,28	0,53	0,45	0,37	6,40
44.	Vsetín	0,97	0,44	0,17	0,45	0,49	0,61	6,39
45.	Prostějov	0,91	0,49	0,22	0,18	0,63	0,66	6,37
46.	Domažlice	0,84	0,71	0,27	0,48	0,46	0,43	6,31
47.	Strakonice	0,89	0,51	0,21	0,29	0,65	0,65	6,27
48.	Rakovník	0,85	0,63	0,20	0,29	0,58	0,60	6,24
49.	Mělník	0,84	0,58	0,39	0,44	0,36	0,43	6,18
50.	Česká Lípa	0,85	1,00	0,41	0,70	0,16	0,19	6,17
50.	Šumperk	0,91	0,42	0,15	0,39	0,54	0,59	6,17
51.	Ústí n. Labem	0,72	0,68	0,40	0,43	0,29	0,36	6,12
52.	Hodonín	0,93	0,46	0,00	0,47	0,55	0,56	6,06
53.	Litoměřice	0,83	0,69	0,33	0,24	0,46	0,49	6,02
54.	Příbram	0,90	0,54	0,17	0,29	0,54	0,59	6,01
55.	Jičín	0,93	0,45	0,00	0,47	0,55	0,56	5,94
55.	Cheb	0,79	0,48	0,29	0,53	0,31	0,41	5,94
56.	Nymburk	0,57	0,49	0,55	0,37	0,38	0,41	5,90
57.	Sokolov	0,82	0,75	0,26	0,53	0,27	0,32	5,83
58.	Louny	0,92	0,69	0,34	0,18	0,31	0,36	5,69
59.	Chomutov	0,82	0,85	0,28	0,45	0,20	0,24	5,57
60.	Karviná	0,82	0,64	0,03	0,23	0,56	0,65	5,45
61.	Přerov	0,00	0,00	0,09	0,32	0,64	0,70	5,17
62.	Děčín	0,82	0,51	0,32	0,33	0,31	0,36	5,14
63.	Ostrava	0,84	0,68	0,20	0,22	0,56	0,67	5,13
64.	Most	0,83	0,70	0,21	0,24	0,30	0,40	4,90
65.	Teplíce	0,85	0,66	0,28	0,11	0,32	0,40	4,85
66.	Jeseník	0,85	0,29	0,00	0,41	0,38	0,50	4,83
67.	Bruntál	0,82	0,25	0,05	0,43	0,35	0,44	4,78
68.	Tachov	0,00	0,47	0,27	0,68	0,23	0,25	4,19

Zdroj: Vlastní vytvoření z dat z ČSÚ a ÚZIS ČR

Příloha A Tabulka hodnocení kvality života v rámci okresů ČR – pokračování

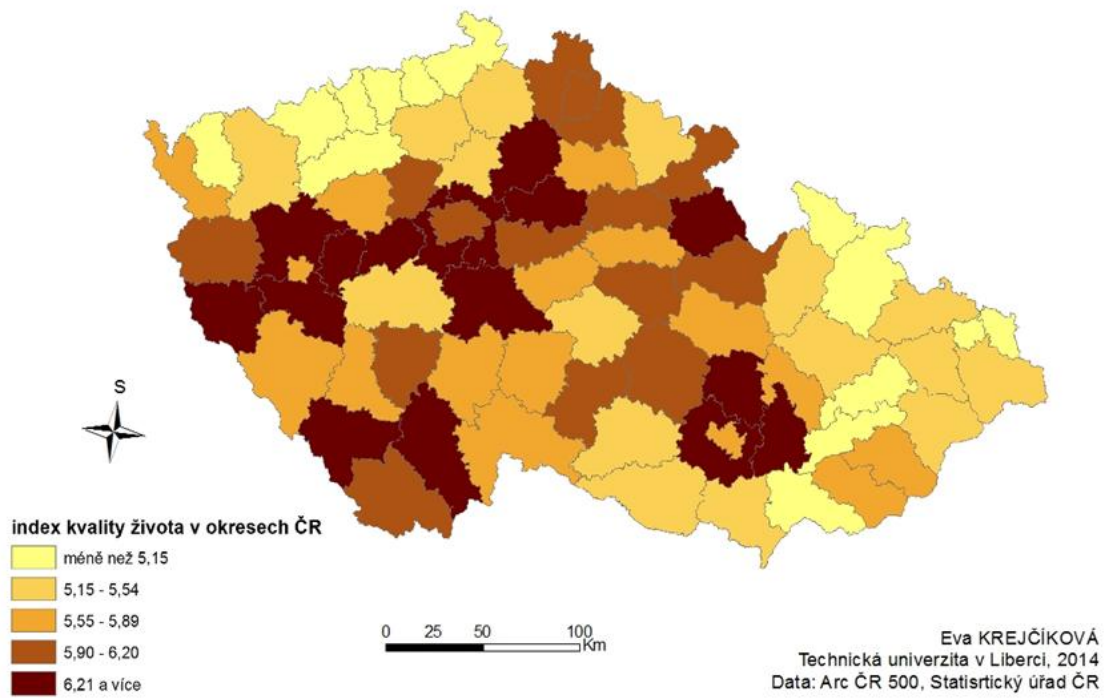
Poř.	Okres	Dárc. krve	Kriminalita	Emise	Nezaměstnanost	Sebevraždy	Vzdělanost	Kv. života
1.	Brno - město	1,00	0,41	0,98	0,64	0,90	0,98	9,24
2.	Hl. m. Praha	0,41	0,00	0,95	0,99	0,73	1,00	8,61
3.	Plzeň - město	0,61	0,57	0,86	0,82	0,75	0,55	8,46
4.	Hr. Králové	0,62	0,87	0,99	0,76	0,71	0,51	8,34
5.	Č. Buděj.	0,66	0,69	0,99	0,83	0,72	0,45	8,12
6.	Pardubice	0,43	0,84	0,90	0,79	0,76	0,38	7,93
7.	Jihlava	0,43	0,87	0,99	0,64	0,93	0,22	7,82
8.	Praha - západ	-	0,55	0,99	0,98	0,89	0,67	7,66
9.	Tábor	0,51	0,92	0,98	0,64	0,74	0,29	7,60
10.	Liberec	0,49	0,62	0,99	0,60	0,75	0,31	7,50
11.	Brno – venk.	0,00	0,93	0,99	0,70	1,00	0,28	7,46
12.	Beroun	0,61	0,62	0,98	0,79	0,85	0,22	7,37
12.	Zlín	0,36	0,96	0,98	0,66	0,70	0,35	7,35
12.	Ústí n. Orlicí	0,24	0,97	0,99	0,62	0,65	0,16	7,35
13.	Ml. Boleslav	0,50	0,64	0,98	0,93	0,60	0,19	7,34
13.	Vyškov	0,32	0,98	1,00	0,64	0,87	0,26	7,34
14.	Ž. n. Sázavou	0,15	0,99	0,99	0,55	0,92	0,24	7,28
15.	Prah - východ	0,00	0,53	0,99	1,00	0,75	0,47	7,26
15.	Benešov	0,66	0,76	0,99	0,85	0,64	0,20	7,26
16.	Olomouc	0,42	0,69	0,99	0,55	0,58	0,45	7,24
17.	Blansko	0,21	0,97	1,00	0,59	0,68	0,27	7,20
18.	Pelhřimov	0,22	0,93	0,99	0,80	1,00	0,17	7,13
19.	Rokycany	0,38	0,90	0,99	0,76	0,66	0,17	7,11
20.	Klatovy	0,62	0,89	1,00	0,60	0,74	0,19	7,06
21.	R. n. Kněž.	0,00	0,97	0,99	0,80	0,87	0,17	7,02
22.	H. Brod	0,31	0,95	0,99	0,63	0,67	0,17	7,00
23.	Uh. Hradiště	0,37	0,99	1,00	0,60	0,63	0,24	6,98
24.	Kolín	0,35	0,56	0,98	0,60	0,74	0,18	6,92
25.	Plzeň - jih	0,00	0,93	0,99	0,83	0,74	0,14	6,88
26.	Břeclav	0,50	0,82	1,00	0,44	0,69	0,15	6,84
27.	Svitavy	0,67	0,95	0,99	0,40	0,72	0,13	6,81
28.	Kutná Hora	0,24	0,84	0,99	0,57	0,76	0,18	6,78
29.	Náchod	0,32	0,86	0,98	0,71	0,51	0,14	6,76
30.	Fr. - Místek	0,45	0,84	0,75	0,56	0,77	0,31	6,75
30.	Písek	0,42	0,85	0,99	0,70	0,42	0,26	6,75
31.	Opava	0,22	0,89	0,99	0,46	0,89	0,25	6,71
32.	Chrudim	0,18	0,96	0,99	0,55	0,96	0,15	6,69
32.	Znojmo	0,64	0,87	1,00	0,19	0,96	0,12	6,69
33.	J. Hradec	0,45	0,91	1,00	0,72	0,82	0,34	6,68
34.	Prachatice	0,00	0,87	1,00	0,76	0,75	0,15	6,67
35.	Trutnov	0,27	0,8	0,98	0,57	0,64	0,13	6,64
36.	Kladno	0,26	0,75	0,96	0,63	0,53	0,24	6,56
37.	Kroměříž	0,30	0,96	1,00	0,45	0,65	0,24	6,54
38.	Nový Jičín	0,30	0,85	0,98	0,52	0,63	0,22	6,50
38.	Jabl. n. Nisou	0,00	0,66	0,98	0,60	0,84	0,21	6,50

39.	Třebíč	0,00	0,99	1,00	0,35	0,90	0,20	6,49
40.	Semily	0,00	0,86	0,99	0,59	0,63	0,18	6,44
41.	Karlovy Vary	0,24	0,69	1,00	0,52	0,57	0,18	6,43
42.	Č. Krumlov	0,00	0,82	1,00	0,54	0,80	0,12	6,42
43.	Plzeň - sever	-	0,93	1,00	0,74	0,51	0,13	6,40
44.	Vsetín	0,26	0,92	0,98	0,45	0,40	0,25	6,39
45.	Prostějov	0,16	0,87	1,00	0,61	0,41	0,23	6,37
46.	Domažlice	0,00	0,92	1,00	0,67	0,44	0,09	6,31
47.	Strakonice	0,00	0,81	0,99	0,61	0,48	0,18	6,27
48.	Rakovník	0,00	0,78	0,99	0,64	0,53	0,15	6,24
49.	Mělník	0,00	0,71	0,87	0,67	0,72	0,17	6,18
50.	Česká Lípa	0,17	0,48	0,99	0,45	0,69	0,08	6,17
50.	Šumperk	0,33	0,92	0,99	0,35	0,40	0,18	6,17
51.	Ústí n. Lab.	0,62	0,48	0,94	0,26	0,71	0,23	6,12
52.	Hodonín	0,31	1,00	0,99	0,17	0,46	0,16	6,06
53.	Litoměřice	0,00	0,64	0,96	0,44	0,80	0,14	6,02
54.	Příbram	0,16	0,56	0,98	0,57	0,51	0,20	6,01
55.	Jičín	0,08	1,00	0,99	0,17	0,50	0,24	5,94
55.	Cheb	0,21	0,75	1,00	0,60	0,48	0,09	5,94
56.	Nymburk	0,00	0,77	0,99	0,56	0,58	0,23	5,90
57.	Sokolov	0,32	0,76	0,90	0,33	0,57	0,00	5,83
58.	Louny	0,00	0,74	0,93	0,36	0,75	0,11	5,69
59.	Chomutov	0,33	0,44	0,81	0,28	0,82	0,05	5,57
60.	Karviná	0,14	0,62	0,85	0,16	0,57	0,18	5,45
61.	Přerov	0,28	0,87	0,97	0,39	0,68	0,23	5,17
62.	Děčín	0,26	0,66	0,99	0,20	0,34	0,04	5,14
63.	Ostrava	0,52	0,00	0,00	0,37	0,62	0,45	5,13
64.	Most	0,28	0,49	0,74	0,00	0,61	0,10	4,90
65.	Teplíce	0,20	0,53	0,84	0,23	0,35	0,08	4,85
66.	Jeseník	0,26	0,86	1,00	0,06	0,10	0,12	4,83
67.	Bruntál	0,00	0,79	0,99	0,10	0,45	0,11	4,78
68.	Tachov	-	0,79	1,00	0,46	0,00	0,04	4,19

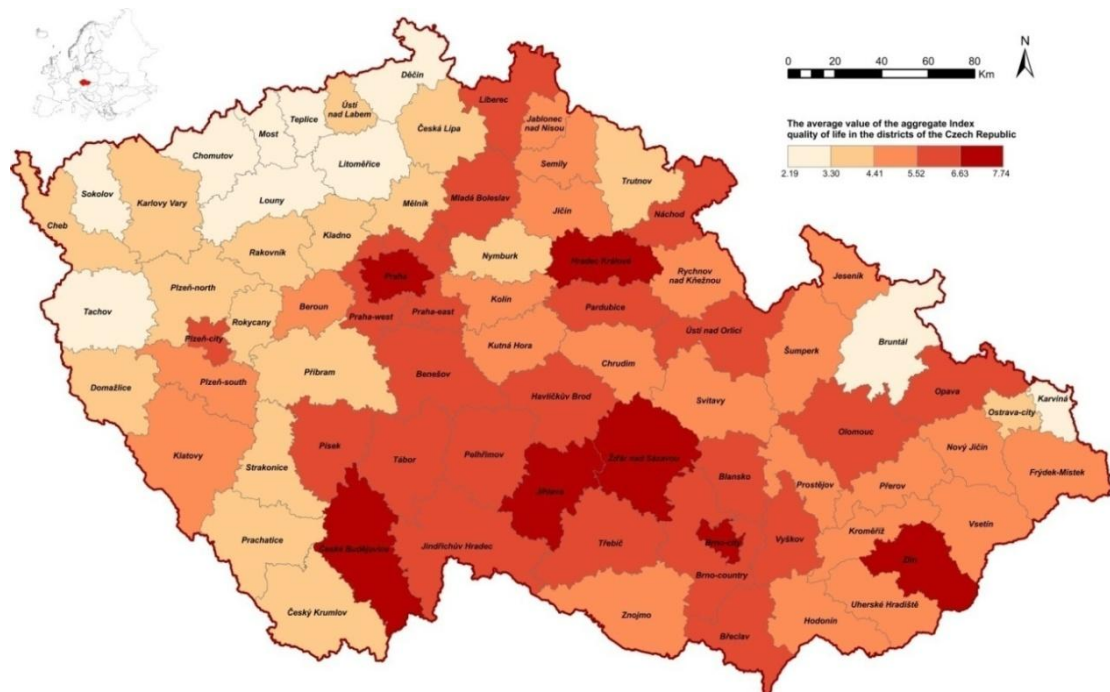
- údaj není známý

Zdroj: Vlastní vytvoření z dat z ČSÚ a ÚZIS ČR

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR v r. 2012

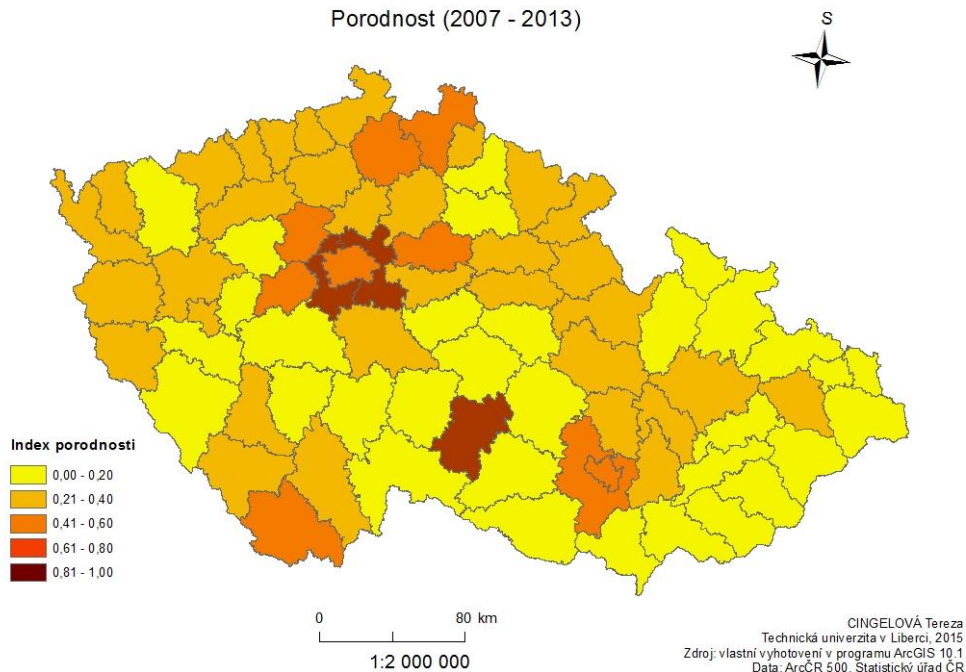
Příloha B Hodnocení kvality života v okresech ČR Krejčíková (In Murgaš, 2014)

Příloha C Hodnocení kvality života v okresech (Murgaš, 2015)

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

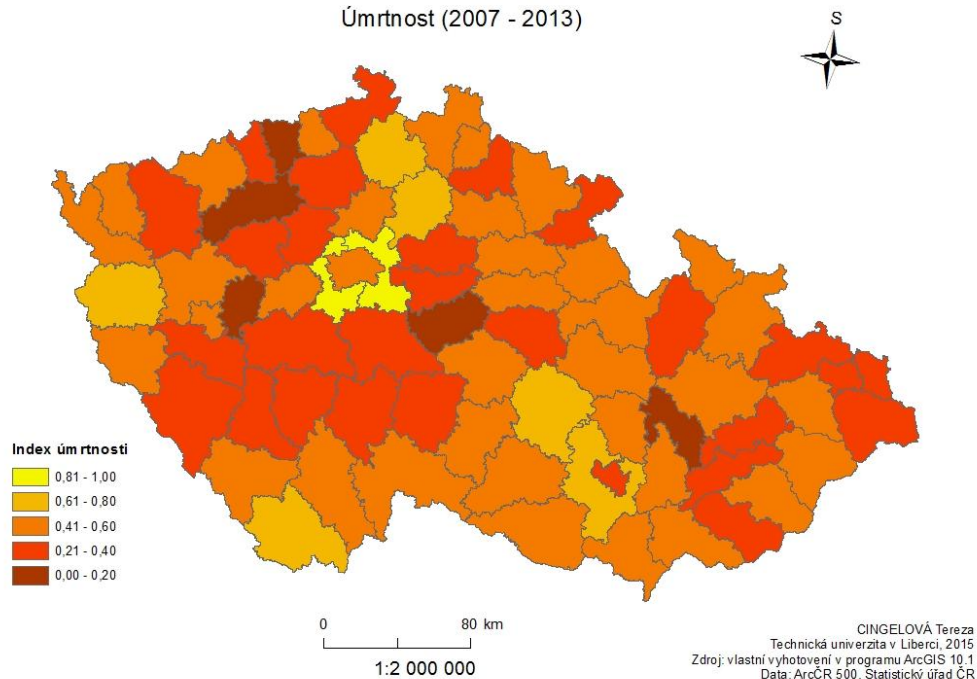
Porodnost (2007 - 2013)

Příloha D Porodnost (Vlastní vytvoření v programu ArcGIS 10.1)

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

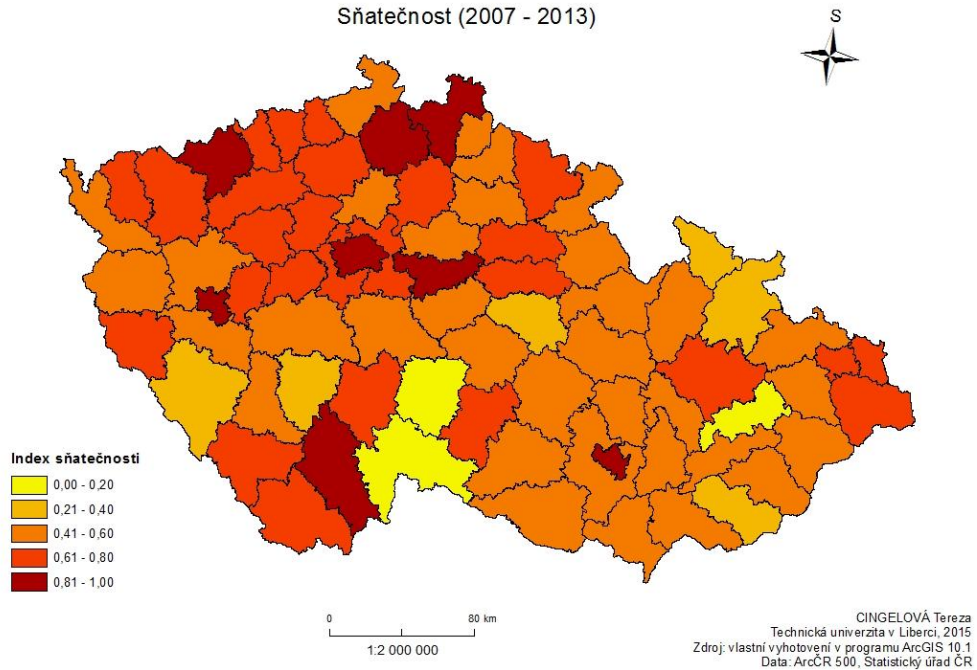
Úmrtnost (2007 - 2013)

Příloha E Úmrtnost (Vlastní vytvoření v programu ArcGIS 10.1)

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

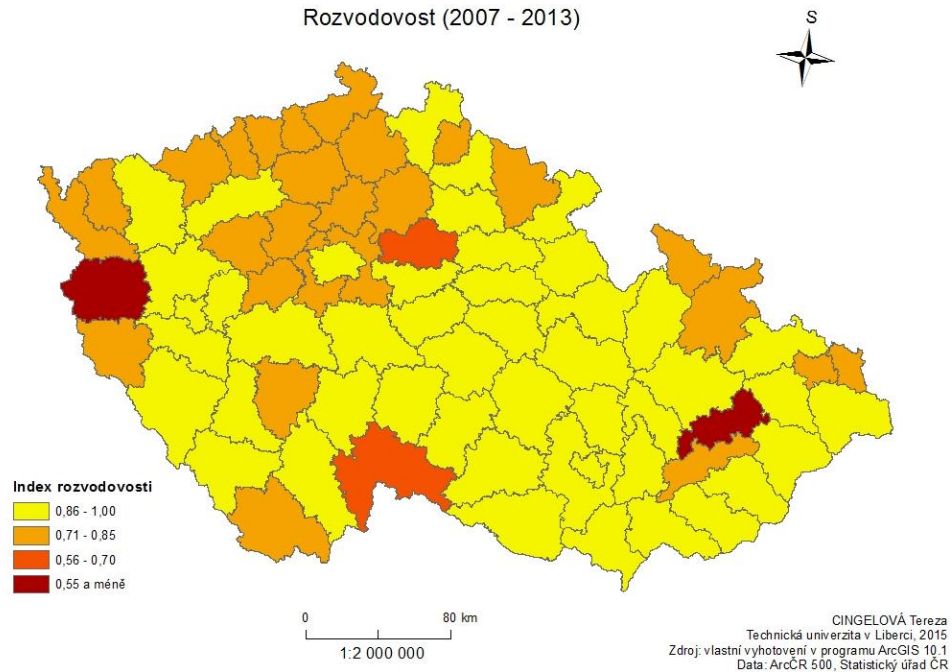
Sňatečnost (2007 - 2013)

Příloha F Sňatečnost (Vlastní vytvoření v programu ArcGIS 10.1)

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

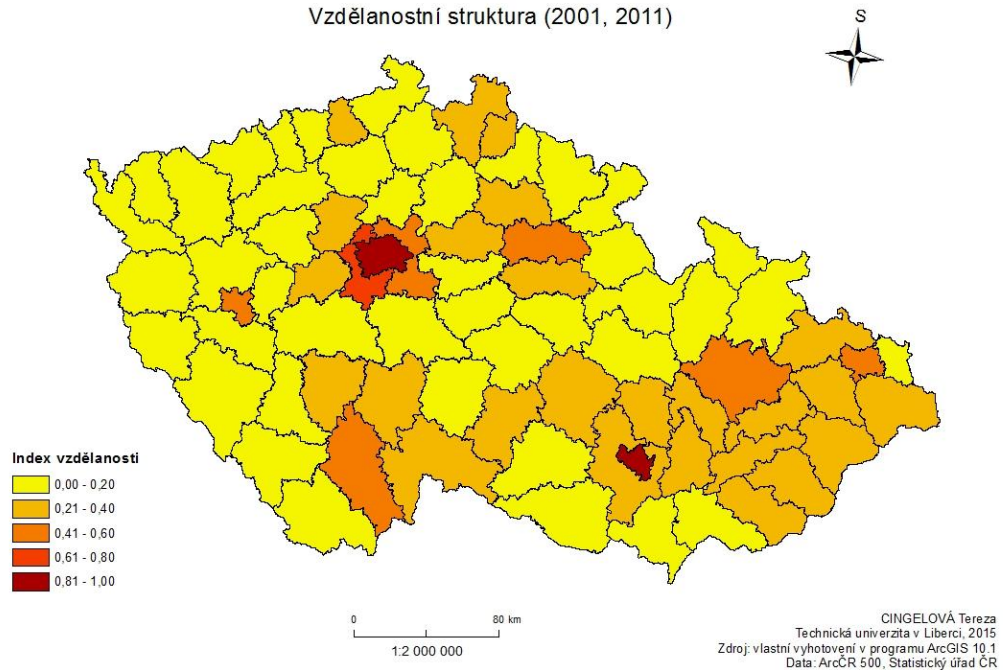
Rozvodovost (2007 - 2013)

Příloha G Rozvodovost (Vlastní vytvoření v programu ArcGIS 10.1)

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

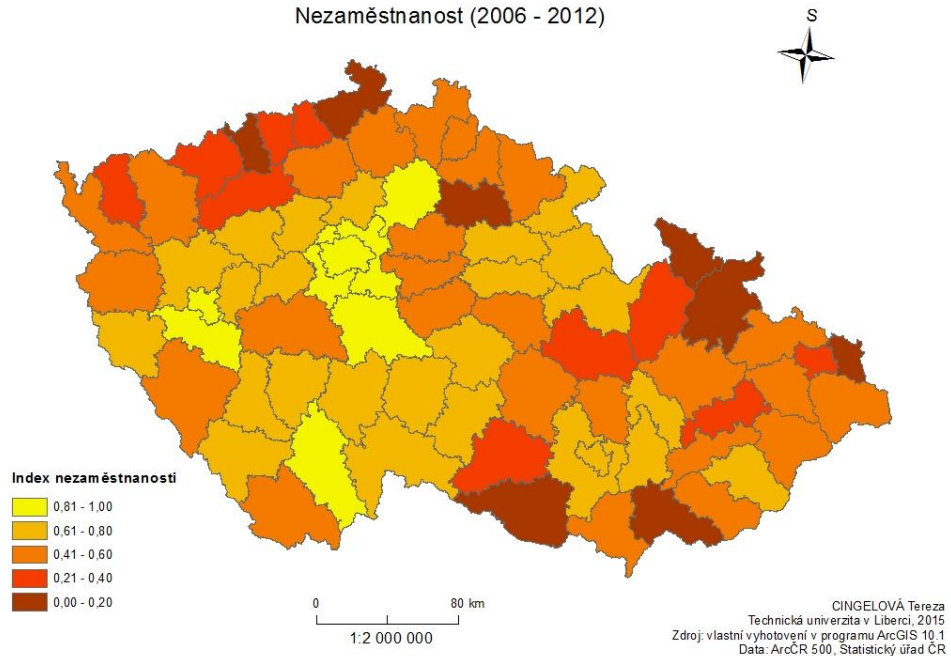
Vzdělanostní struktura (2001, 2011)

Příloha H Vzdělanostní struktura (Vlastní vytvoření v programu ArcGIS 10.1)

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

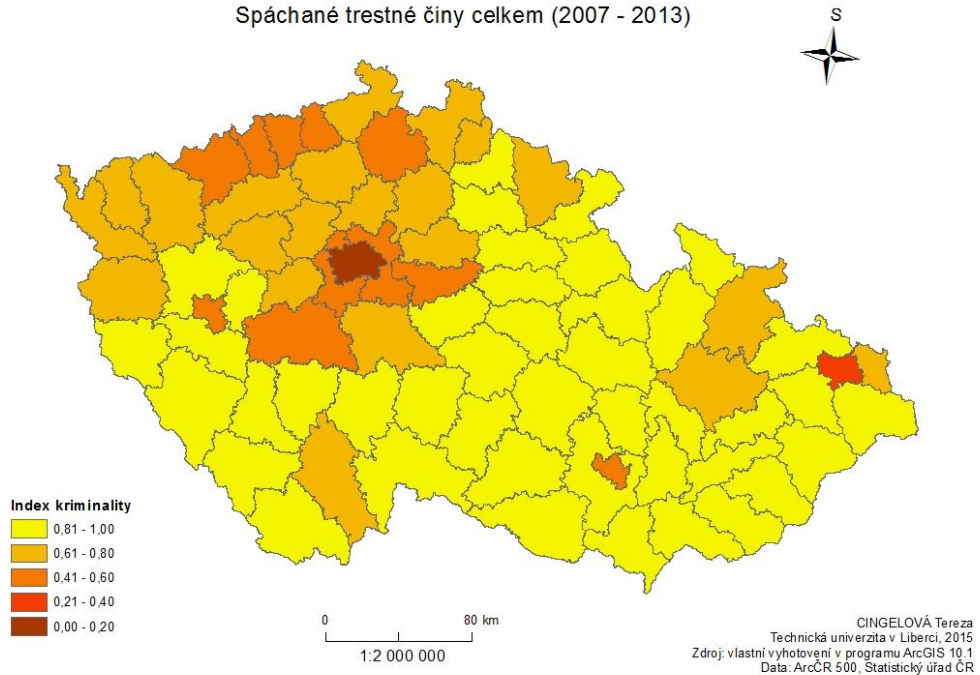
Nezaměstnanost (2006 - 2012)

Příloha I Nezaměstnanost (Vlastní vytvoření v programu ArcGIS 10.1)

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

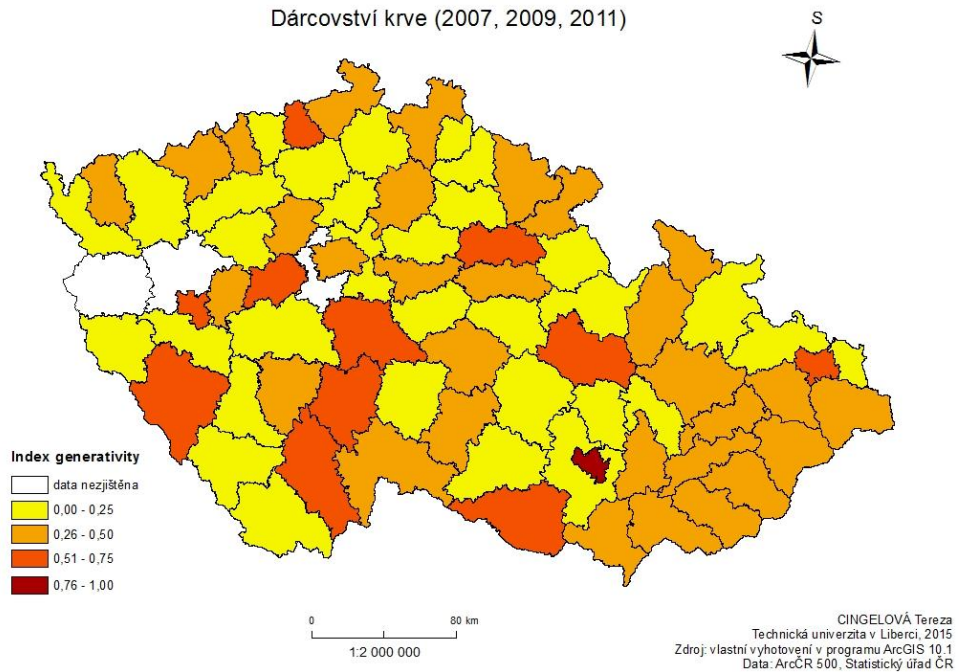
Spáchané trestné činy celkem (2007 - 2013)

Příloha J Kriminalita (Vlastní vytvoření v programu ArcGIS 10.1)

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

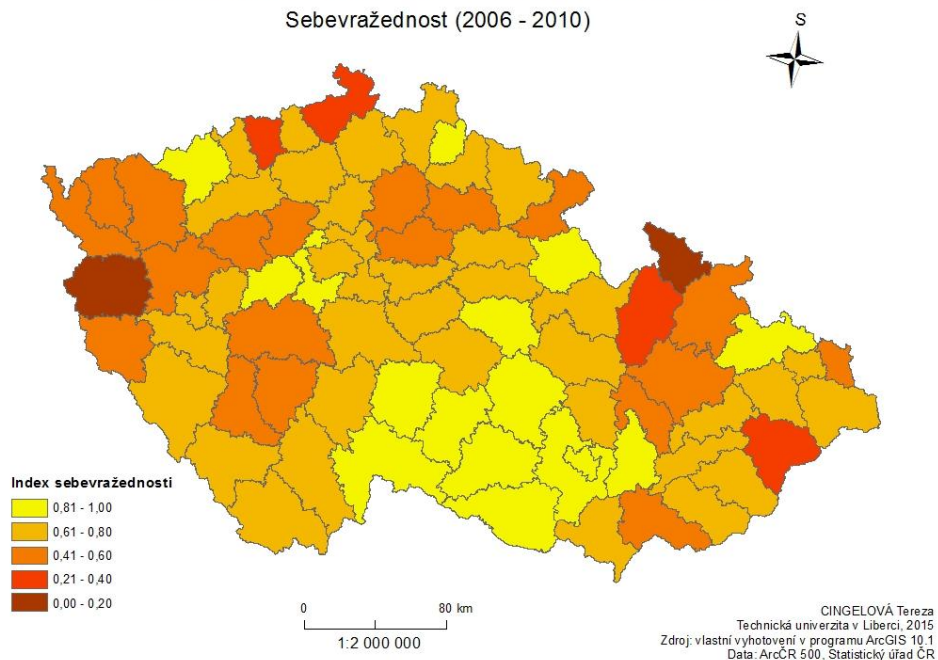
Dárcovství krve (2007, 2009, 2011)

Příloha K Generativita (Vlastní vytvoření v programu ArcGIS 10.1)

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

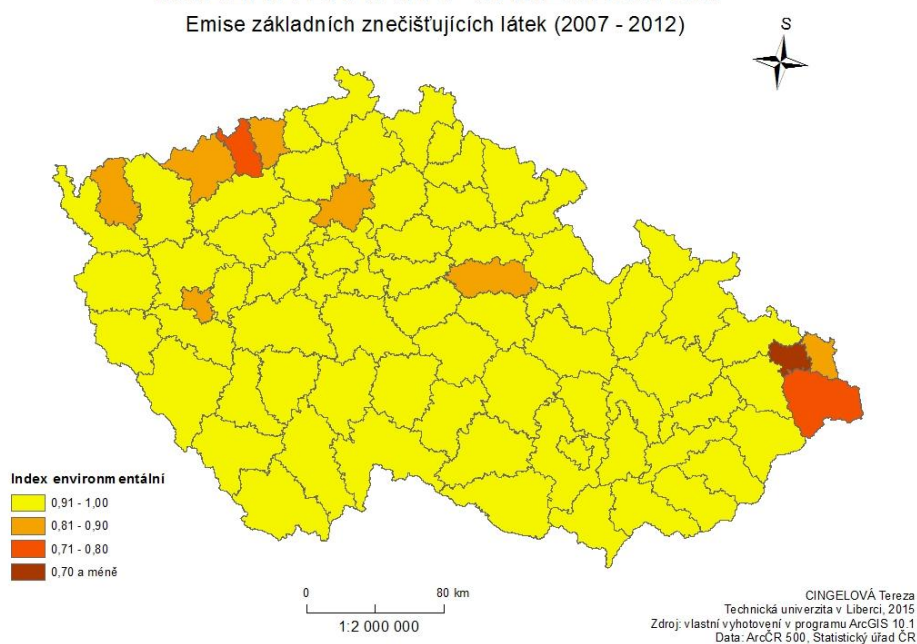
Sebevražednost (2006 - 2010)

Příloha L Sebevražednost (Vlastní vytvoření v programu ArcGIS 10.1)

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

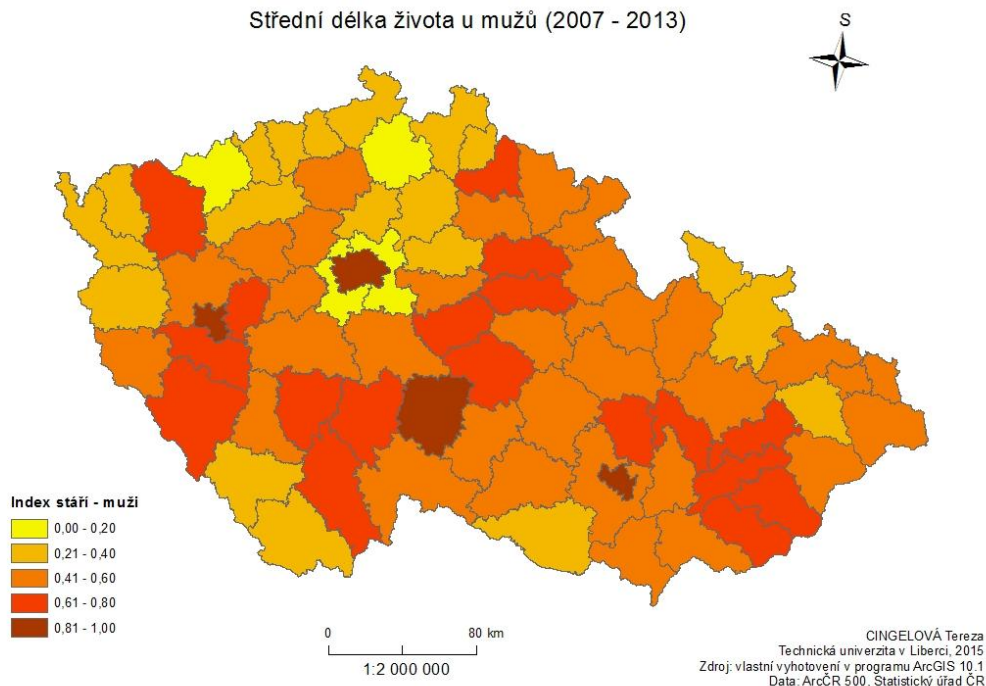
Emise základních znečišťujících látek (2007 - 2012)

Příloha M Emise základních znečišťujících látek (Vlastní vytvoření v programu ArcGIS 10.1)

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

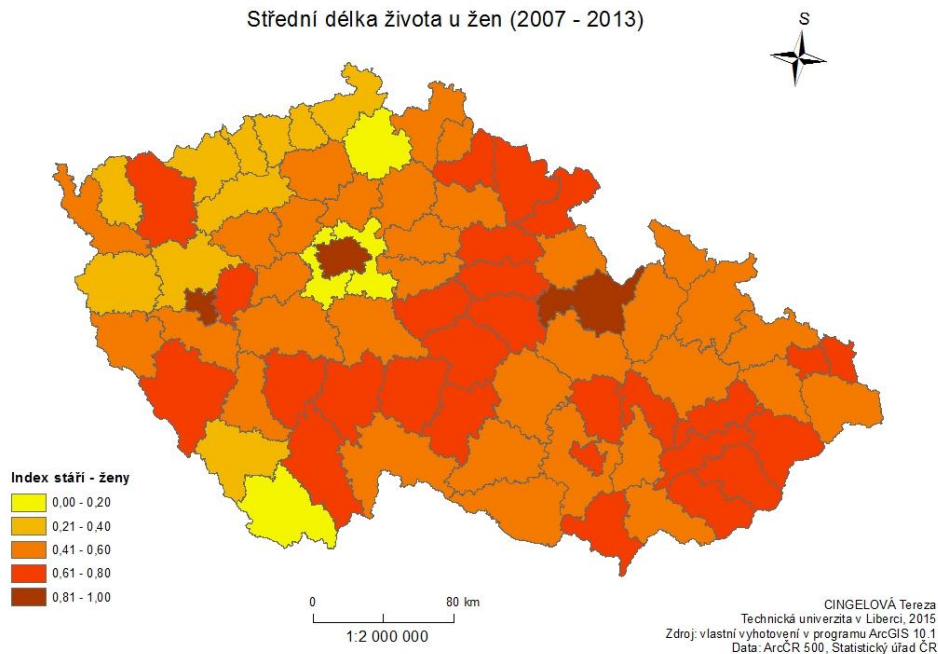
Střední délka života u mužů (2007 - 2013)

Příloha N Střední délka života u mužů (Vlastní vytvoření v programu ArcGIS 10.1)

KVALITA ŽIVOTA V OKRESECH ČR

Střední délka života u žen (2007 - 2013)

Příloha O Střední délka života u žen (Vlastní vytvoření v programu ArcGIS 10.1)

Příloha P Dotazník

Dotazník subjektivní kvality života pro okres Česká Lípa

Dobrý den,

prosím Vás o vyplnění krátkého dotazníku k mé bakalářské práci na téma „Kvalita života v okrese Česká Lípa. Holistický přístup“. Dotazník je anonymní a odpovědi slouží výhradně pro mou bakalářskou práci. Prosím o vyplnění osob starších 18-ti let.

Děkuji.

1) Pohlaví

- a. žena
- b. muž

2) Věk

- a. 18 – 28
- b. 29 – 39
- c. 40 – 50
- d. 51 – 61
- e. 62 a více

3) Nejvyšší dokončené vzdělání

- a. základní
- b. střední bez maturity
- c. střední s maturitou
- d. vyšší odborné
- e. vysokoškolské

4) Vaše trvalé bydliště je v:

- a. okrese Česká Lípa
- b. mimo okres Česká Lípa (zde studujete, pracujete...)

5) Se životem v okrese Česká Lípa jste:

- a. zcela spokojen
- b. převážně spokojen
- c. v něčem spokojen, v něčem nespokojen
- d. převážně nespokojen
- e. zcela nespokojen

6) Máte dlouhodobý vztah? (1 rok a více)

- a. ano
- b. ne

7) Pokud ano, jaký druh vztahu to je?

- a. chození
- b. partnerské soužití
- c. manželství

- 8) Pokud ano, jak jste spokojeni v partnerském vztahu?**
- zcela šťastni
 - celkem šťastni
 - průměr
 - celkem nešťastni
 - zcela nešťastni
- 9) Máte děti?**
- ano
 - ne
- 10) Pokud ne, plánujete děti?**
- ano
 - ne
- 11) Pokud ano, žijete s otcem/matkou vašich dětí?**
- ano
 - ne
- 12) Máte důvěru v lidi?**
- ano, zcela důvěřuji
 - většinou důvěřuji
 - v něčem důvěřuji, v něčem ne
 - většinou nedůvěřuji
 - nedůvěřuji nikomu
- 13) Máte dobré přátele? (kterým se můžete svěřit)**
- ano
 - ne
- 14) Kolik máte blízkých přátel, kteří o Vás vědí téměř vše?**
- 0
 - 1-2
 - 3 a více
- 15) Cítíte se zdravý/á?**
- plně
 - lehčí problémy
 - těžší problémy
- 16) Máte práci?**
- ano (student, MD)
 - ne
 - důchodce
- 17) Máte dobré vztahy s kolegy na pracovišti/se spolužáky? Uved'te prosím číslo na škále 0-10 (0= absolutně špatné vztahy; 10= absolutně dobré vztahy s kolegy)**
- 18) Bydlíte v domě, nebo v bytě?**
- dům
 - byt

- 19) Vlastníte jej?**
a. ano
b. ne
- 20) Máte auto?**
a. ano
b. ne
- 21) Jezdíte alespoň jednou ročně na zahraniční dovolenou?**
a. ano
b. ne
- 22) Cítíte se bezpečně?**
a. zcela bezpečně
b. celkem bezpečně
c. průměr
d. celkem nebezpečně
e. zcela nebezpečně
- 23) Jak byste ohodnotili kvalitu vašeho života? Uveďte prosím číslo na škále 0-10, kde 0= absolutní nespokojenost s vlastním životem a 10 = absolutní spokojenost s vlastním života.....**
-

Děkuji Vám za vyplnění dotazníku.

(Murgaš, 2015)